

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	3
2) ALUEEN PERUSTIEDOT	4
2.1) VESISTÖT	4
2.2 KALAKANTOJEN TILA	6
2.2.1 Kalalajien esiintyminen	6
2.2.2 Rapukannat	6
2.2.3 Istutukset	6
2.3 KALASTUS JA KALANSAALIIT ALUEELLA	9
2.3.1 Vapaa-ajan kalastus	9
2.3.2 Erityiskalastuskohteet	12
2.3.3 Ammattikalastus alueella	13
2.3.4 Kalansaaliit	13
2.3.5 Hoitokalastus	15
2.3.6 Rajoitusten vaikutus kalastukseen	15
2.4 OMISTAJARAKENNE	16
3. KALATALOUDEN KEHITTÄMIS- JA EDISTÄMISTOIMENPITEET	17
3.1 TAVOITETILA	17
3.2 KALATALOUDELLISESTI MERKITTÄVÄT ALUEET	17
3.2.1 Vapaa-ajan kalastus	17
3.2.2 Kaupallinen kalastus	18
3.2.3 Kalastusmatkailu	18
3.3 OMISTAJARAKENTEEN KEHITTÄMINEN	18
3.4 KALASTUKSENVALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	19
3.5 VIEHEKALASTUSKORVAUSTEN JAKAMINEN	19
3.6 PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN	19
4. KALA- JA RAPUKANTOJEN HOITO JA KALASTUKSEN SÄÄTELY	20
4.1 KESTÄVÄN KALASTUKSEN PERIAATTEET	20
4.2 ELINVOIMAISTEN KALA- JA RAPUKANTOJEN TURVAAMINEN	20
4.2.1 Kala- ja rapuistutukset	20
4.2.2 Kutu- ja poikasalueiden kunnostus	23
4.3 VAELLUS- JA UHANALAISTEN KALAKANTOKEN TURVAAMINEN	24
4.3.1 Nieriä	24
4.3.2 Järvitaimen ja järvilohi	27
4.4 MUUT KALASTUSMÄÄRÄYKSET JA -RAJOITUKSET	28
4.5 SAIMAANNORPPA	29
4.6 KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN SEURANTASUUNNITELMA	31
5. VESIENHOITO	31
6. TOIMINNAN RAHOITUS	32

7. SUUNNITELMAN VAIKUTUKSET	32
7.1 KALASTUSLAIN TAVOITTEISIIN	32
7.2 KALAVAROJEN HOITOSUUNNITELMIIN	33
8. SUUNNITELMAN SEURANTA	33
9. YHTEENVETO ALUEITTAIN	33
10. VIITTEET	35

1. JOHDANTO

Uudet kalatalousalueet aloittivat toimintansa vuoden 2019 alussa. Mikkeli-Luonteri kalatalousalue muodostui entisistä Mikkelin, Louhivesi-Yöveden, Luonterin ja osin Juvan kalastusalueista. Kalatalousalueen rajat vahvistettiin 13.12.2017 (POSELY/1781/5730-2017). Kalatalousalueen järjestäytymiskokous pidettiin 24.1.2019. Samassa kokouksessa hyväksyttiin kalatalousalueen säännöt, jotka ELY-keskus vahvisti 13.3.2019.

Kalatalousalueilla on kalastuslain 35 §:n mukainen velvoite laatia ja ottaa käyttöön alueellaan käyttö- ja hoitosuunnitelma. Suunnitelman avulla turvataan alueen kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto ja käyttö sekä biologinen monimuotoisuus ja edistetään vapaa-ajan sekä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä.

Kalastuslain 36 §:ssä määritellään, että käyttö- ja hoitosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta
- 2) suunnitelma kalastuksen kehittämisen- ja edistämistoimenpiteiksi ja näitä koskeva tavoitetila sekä ehdotus vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi
- 3) suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi
- 4) ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä
- 5) ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi
- 6) ehdotus omistajakorvausten jakamisesta
- 7) kalataloudellisesti merkittävien alueiden sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailuun hyvin sopivien alueiden määrittäminen
- 8) kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvien alueiden kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määritys
- 9) suunnitelma kalastustietojen seurannan ja kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi

Suunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon valtakunnalliset strategiat. Tällaisia ovat kalatierstrategia ja kansallinen rapustrategia. Mikkeli-Luonteri kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on lisäksi huomioitava Järvilohistrategia (Kaijomaa ym. 2003), Saimaannierian toimenpideohjelma (Hyytinen ym. 2006), Saimaannorpan suojelemiseksi asetetut määräykset ja Vuoksen vesistöalueen järvitaimenkantojen toimenpideohjelma (Takkunen ym. 2018).

Suunnitelmaa laadittaessa on kuultu alueen vesialueen omistajia, järjestöjä ja muita sidosryhmiä.

Tämä suunnitelma on laadittu vuosiksi 2020 – 2030. Sitä voidaan kuitenkin päivittää tarvittaessa esim. omistajakorvausten tai kalastuksen säätelyn osalta kesken suunnittelukauden, mikäli tilanteet sitä vaativat. Esityksen muutoksesta voi tehdä joko kalatalousalue itse tai ELY-keskus.

2) ALUEEN PERUSTIEDOT

2.1) VESISTÖT

Kuva 1: Mikkeli-Luonteri kalatalousalue

Mikkeli-Luonteri kalatalousalueen suurimmat vesialueet ovat Mikkelin alapuolinen Saimaa (2416 ha), Louhivesi (4760 ha), Yövesi (7740 ha) ja Luonteri (10 800 ha). Muita suurempia vesialueita alueella ovat Saarijärvi (1019 ha), Rautjärvi (654 ha), Syysjärvi (1146 ha), Pyhäjärvi (800 ha), Kotijärvi (500 ha) ja Säynätjärvi (493 ha). Lisäksi alueella on runsaasti pienempiä järviä ja lampia. Kalatalousalueen vesipinta-ala on 46 373 hehtaaria.

Vesienhoidon luokituksessa Mikkelin alapuolinen Saimaa (Annilanselkä, Kyyhkylänselkä ja Ukonvesi) kuuluvat ekologisen luokituksen mukaan tyydyttävään luokkaan. Tila ei ole parantunut viime vuosina, vaikka alueella on tehty mm. mittavia hoitokalastuksia ja vesikasvien niittoa. Aluetta kuormittavat eniten peltoviljely ja Mikkelin kaupungin jätevedenpuhdistamo (Palomäki & Kuhmonen 2013).

Mikkelin alueen pienemmistä Syysjärvin ja Toplanen kuuluvat ekologisen luokituksen mukaan erinomaisen luokkaan. Saarijärvi kuuluu hyvään ekologiseen luokkaan ja Syysjärvi erinomaiseen. Hanhijärven veden tila on heikentynyt viime vuosina ja sen kuormitusta tulisi vähentää, jotta laatuluokitus ei huononisi (Kotinen ym. 2018)

Louhivesi on syvä järviallas, jossa ei ole suuria selkäviesiä, vaan se on runsaiden saarien ja niemiä pilkkoma järvi. Rehevyystasoltaan Louhivesi on lievästi rehevä ja niukkahumuksinen. Käyttökelpoisuusluokituksessa Louhivesi kuuluu erinomaiseen luokkaan. Kuormitus Louhiveteen tulee Mikkelin suunnalta ja maataloudesta.

Yövesi on syvä ja karu allas. Veden laatu Yövedellä on erinomainen. Poikkeuksena on Pökkäänlahti, joka kuuluu tyydyttävään luokkaan. Saimaan syvin kohta on Yöveden Käenniemenselällä. Yöveden veden laatuun vaikuttavat eniten yläpuolelta tulevat veden ja pistekuomittajana UPM Pelloksen vaneritehdas. Yöveden veden laatua on seurattu pitkään erilaisten vesistötarkkailujen kautta.

Luonteri on kirkas ja oligotrofinen vesistö. Veden laatu on pääosin erinomainen tai hyvä kaikissa Saimaan pinnan tasossa olevissa vesistön osissa. Selkävedet kuuluvat käyttökelpoisuusluokituksessa erinomaiseen luokkaan. Siika- ja Savivesi ovat hieman muita alueita rehevämpiä. Luonterilla on syvännepiste, josta on vedenlaatutietoja jo 1970-luvulta lähtien.

Alueella on vähän virtavesiä ja ne ovat varsin pieniä. Virtavesien kalataloudellisessa kunnostussuunnitelmassa kunnostusta vaativiksi kohteiksi on mainittu Luonteriin laskevista virtavesistä Huosionjoen reitti sekä Siikakosken reitillä muutamia koskia. Lisäksi Luonteriin laskee muutamia maakunnallisesti arvokkaita koskikohteita. Ukonveteen laskevat virtavedet ovat pääosin pieniä, lukuun ottamatta Rokkalanjoen reittiä ja Urpolanjokea. Louhi- ja Yövedeen laskevista virtavesistä tärkeimmät ovat Myllyjoki ja Kaitakosken reitti. Virtavesiä kunnostetaan kalataloudellisesti kunnostussuunnitelman ja nyt myös jokitalukkari-hankkeen avulla. Rävynkoski on alueen ainoa koskikalastuskohde.

Virtavesissä olevia kalojen noususteitä ja niiden merkitystä kalojen kululle ollaan parhaillaan kartoittamassa ELY:n toimesta. Raportti valmistuu vuoden 2020 aikana. Näiden kohteiden kunnostuksia voidaan sisällyttää vesienhoitosuunnitelmaan.

Tarkemmat ja yksityiskohtaisemmat kuvaukset alueen veden laadusta on kerätty Mikkeli-Luonteri kalatalousalueelle tehtävässä vesienhoitosuunnitelmassa. Tämän suunnitelman laatii ELY-keskus.

2.2 KALAKANTOJEN TILA

2.2.1 Kalalajien esiintyminen

Alueen kalakannoista on tietoa hyvin vaihtelevasti. Entinen Mikkelin kalastusalue on tehnyt koekalastuksia 2000-luvun alkupuolella erityisesti pienvesissä (Jääskeläinen 2012). Kalastusalue teki koekalastuksia 72 järvellä. Myös ELY-keskus on tehnyt alueella koekalastuksia. Osakaskunnilta on myös kerätty toimintailmoituksia, joista saadaan hieman tietoa kalastosta ja kalastuksesta. Luonterin alueelta on tutkittu nieriän esiintymistä (Kolari & Hirvonen 2018). Kuhan kasvua Rautjärnessä selvitettiin noin 10 vuotta sitten (Alaja 2009). Alueella oli aikaisemmin kirjanpitokalastajia, mutta tämä toiminta on jo loppunut, eikä siitä saada hyödynnettävää tietoa tähän suunnitelmaan. Louhi- ja Yöveden alueelta kalastotietoa on olemassa vähän.

Kalatalousalueella esiintyy todennäköisesti lähes 30 eri kalalajia. Näistä osa on ainoastaan istutusten varassa. Alueen yleisimpiä lajeja ovat ahven, hauki, särki, muikku, lahna ja kiiski. Ankerias, kirjolohi ja järvilohi esiintyvät alueella ainoastaan istutettuna. Harjus, siika ja taimen ovat myös voimakkaasti istutuksista riippuvaisia.

Kalaston rakenne vaihtelee kalatalousalueen eri osissa. Mikkelin alapuolisen Saimaan kalasto on enemmän särkikalapainotteinen, kuin alueen muut osat. Samoin alueen pienemmät vedet ovat koekalastusten perusteella pääosin särkikalapainotteisia. Kuhaa esiintyy lähinnä entisen Mikkelin ja Louhivesi-Yövesi kalastusalueiden alueilla. Luonterin kalasto on karun veden kalasto, jossa särkikalojen osuus on melko pieni. Uhanalainen saimaannieriä esiintyy Luonterin ja Yöveden alueilla. Nieriä on rauhoitettu näillä alueilla kokonaan.

Alueen virtavesissä ei ole merkittävää lohikalajien luontaista lisääntymistä. Taimenen poikasia näyttää syntyvän jossakin Mikkelin alapuoliseen Saimaaseen laskevassa puroissa, koska alueen hoitokalastuksissa on saatu saaliiksi pieniä, rasvaevällisiä taimenia joka vuosi. Nieriällä on jonkin verran luontaista lisääntymistä Luonterilla ja Yövedellä.

2.2.2 Rapukannat

Kalatalousalueella esiintyy sekä joki- että täplärapua. Reittivedet ovat pääosin täpläravun valtaamia, mutta joissakin alueen pienvesissä on vielä elinvoimainen jokirapukanta. Täplärapua on virallisesti havaittu Louhi- ja Yövedeltä, Vitjasesta, Sorvalammesta, Toplasesta ja Hietasesta.

Alueen jokirapukantoja on myös palautettu / yritetty palauttaa istutuksilla. Raporttien ja kokemusten mukaan jokirapuihnutukset ovat onnistuneet kohtuullisesti pienemmissä vesissä. (Erkamo & Rajala 2012). Etelä-Savon rapukantojen tilasta ja hoidosta on tehty kalastusaluekohtainen tarkastelu (Rajala 2015). Tämän raportin tiedot ovat kuitenkin osittain virheellisiä. Täplärapu on haitallinen vieraslaji EU:n alueella ja sen istuttaminen on kielletty.

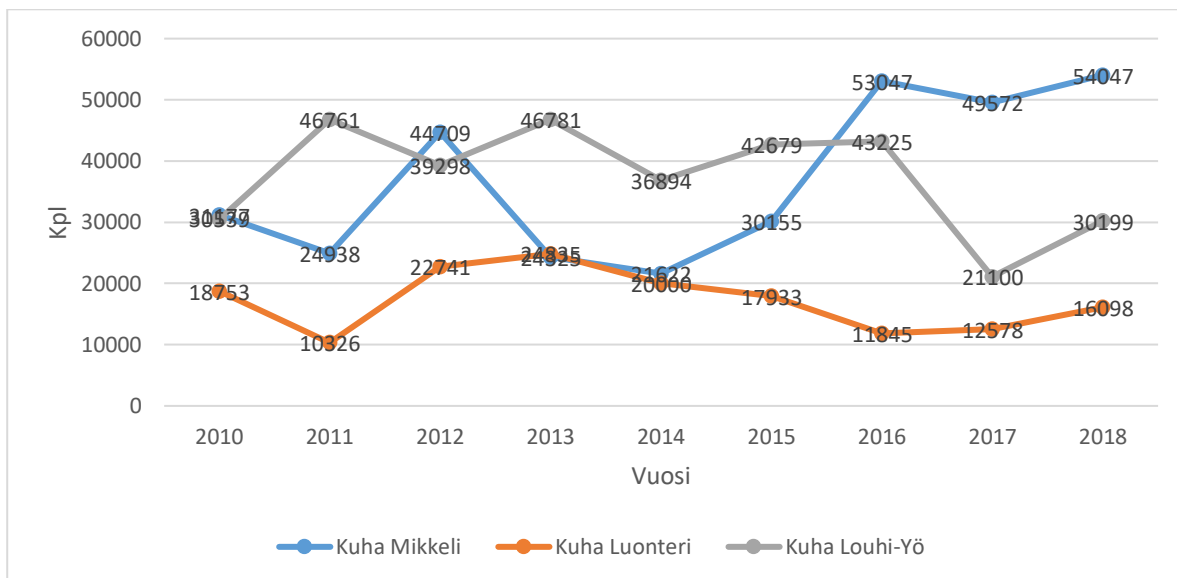
Täpläravun leviäminen reittivedessä on väistämätöntä. Se syrjäyttää tällöin jokiravun näillä alueilla. Täplärapu on EU-tasolla julistettu haitalliseksi vieraslajiksi ja sen kasvattaminen ja istuttaminen on kokonaan kielletty (Erkamo ym. 2019). Täplärapuja saa kuitenkin edelleen pyytää ja myydä tai käyttää omassa taloudessa. Etelä-Savon täplärapuvedet on kartoitettu ja täplärapuja on reittiveden lisäksi myös pienemmissä vesissä kalatalousalueella.

Rapuihnutuksiin tarvitaan aina lupa ELY-keskuksesta.

2.2.3 Istutukset

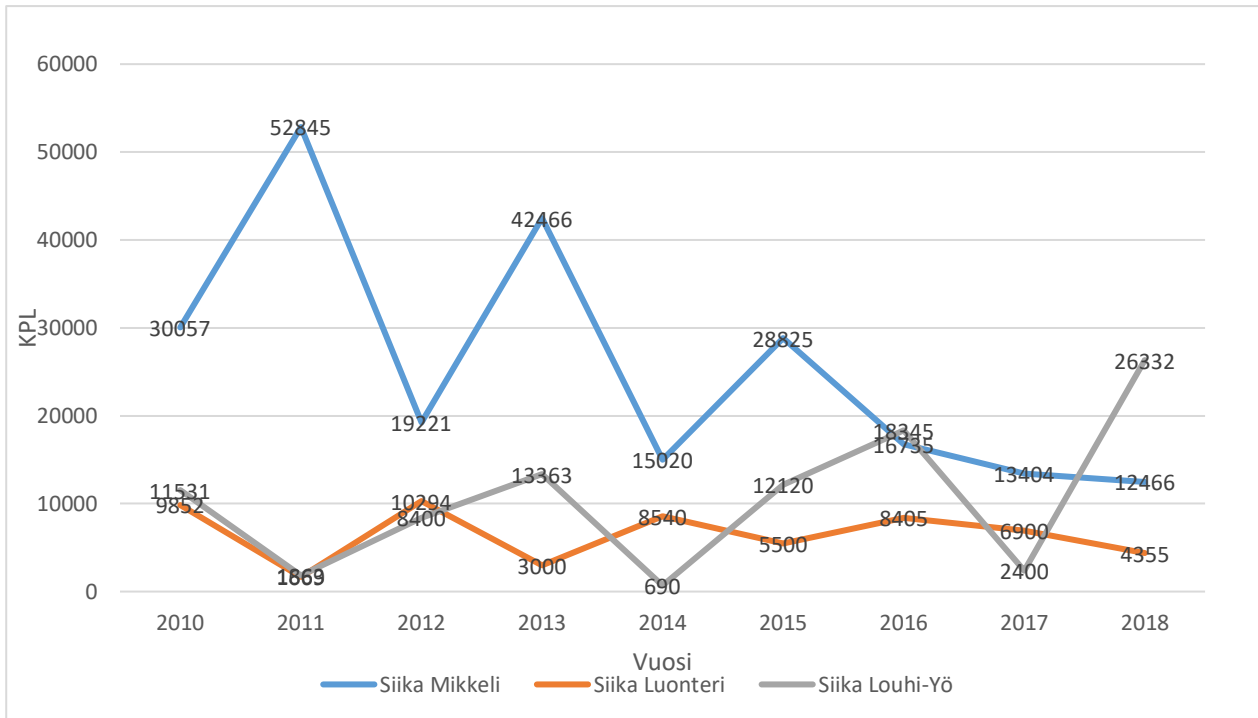
Kalatalousalueelle on tehty runsaasti kalaistutuksia ja muutamia jokirapuistutuksia. Istutusrekisterin mukaan entisen Mikkelin kalastusalueen alueelle on vuosina 2010 – 2018 tehty istutuksia 73 eri vesistöön. Luohivesi-Yövesi kalastusalueella istutuksia oli tehty 37:n ja Luonterin alueella 25:n vesistöön. Rapuja oli istutettu rekisterin kolmeen vesistöön tuona aikana. Siirtyminen SÄHI-järjestelmään istutusten kirjaamisessa on johtanut siihen, että osa istutuksista ei välttämättä kirjaudu järjestelmään.

Lukumääräisesti alueelle on istutettu eniten kuhaa ja siikaa. Kuhaistutukset ovat vaihdelleet vuosittain paljon. Poikasten kokonaismäärä on ollut noin 80 000 – 110 000 kpl / vuosi. Luonterin alueella istutusmäärä on ollut melko tasainen, mutta muilla alueilla se on vaihdellut runsaasti vuosittain. Syynä istutusmäärien vaihteluun on voinut olla poikasten saatavuus. Mikkelin alueella kuhaistutuksia vähennettiin tietoisesti 2010-luvun alussa, koska oletettiin, että kuhat lisääntyvät Mikkelin alapuolisen Saimaan alueella luontaisesti. Luontainen lisääntyminen ei kuitenkaan näyttänyt onnistuvan ja kalastajien ilmoituksen mukaan kuhasaaliit heikkenivät, joten istutusmääriä on nostettu muutamana viime vuonna. Kuhia on istutettu sekä pieniin, että isoihin vesiin. Kuvassa 2 on esitetty kuhaistutukset alueittain.

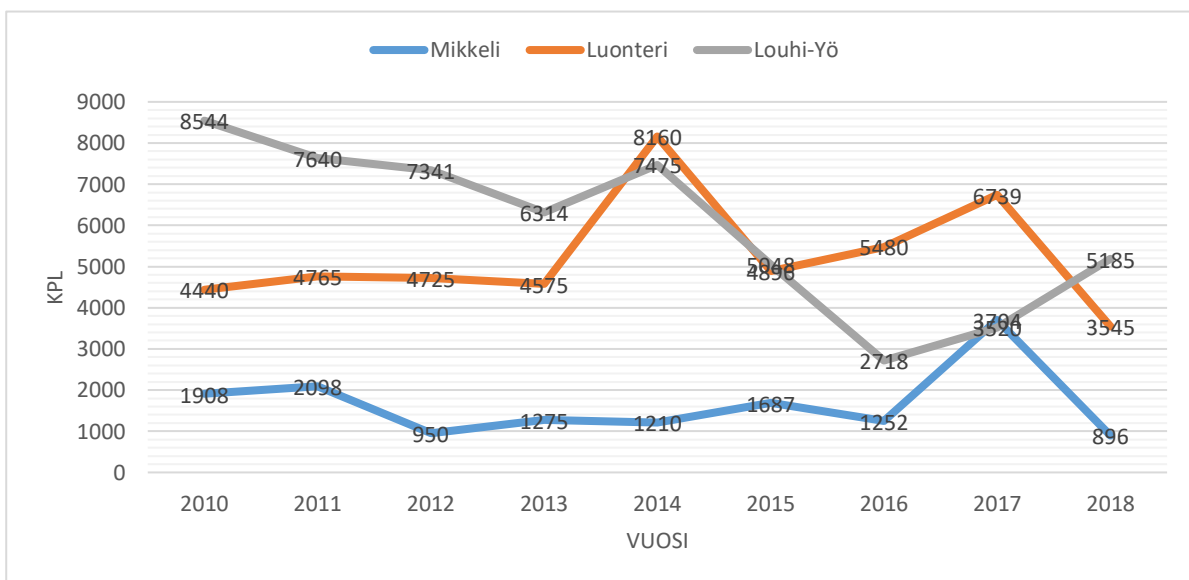
Kuva 2: Kuhaistutukset alueittain (kpl) vuosina 2010 – 2018

Siikaistukkaista suurin osa on ollut planktonsiikaa, mutta muutamana vuonna on istutettu myös pieniä määriä järvisiikaa. Siikat on istutettu pääosin alueen pienempiin vesiin. Mikkelin alueella siikaistutuksessa näyttää oleva laskeva trendi. Luonterilla istutusmäärät ovat olleet melko tasaiset. Louhivesi-Yövesi alueella istutusmäärissä on nähtävissä hieman nousua.

Kuva 3: Siikaistutukset alueittain (kpl) vuosina 2010 - 2018

Järvi- ja vesistöalueilla on istutettu mädistä 5-vuotiaisiin kaloihin. Järvi- ja vesistöalueilla yleisin istutusikä on ollut 2-kesäinen ja 2-vuotias poikanen. Näitä ikäluokkia on istutettu erityisesti Luonterin ja Louhivesi-Yöveden alueelle. Mikkelin alueelle taimenet on istutettu pääosin kolmevuotiaina, koska alueella on Mikkelin kaupungin jäteveden puhdistamon velvoiteistutus, jota on täydennetty kalastusalueen istutuksilla. Pääosa taimenista on istutettu Saimaan alueelle, mutta pieniä määriä on istutettu myös alueen pienempiin järviin. Virtavesiin on istutettu sekä isompia kaloja kalastusta varten, että mätiä luontaisesti lisääntyvän kannan synnyttämistä varten. Taimenistutuksien määrään on vaikuttanut viime vuosina myös poikasten saatavuus. Vesihome on aiheuttanut ongelmia kalanviljelyssä ja poikasten saatavuus on ajoittain ollut heikko.

Kuva 4: 2-kesäisten – 3-vuotiaiden taimenten istutukset (kpl) alueittain

Järvilohia on istutettu muutamia tuhansia / vuosi Louhivesi-Yöveden alueelle sekä satunnaisesti Luonterin alueelle. Järvilohia on istutettu myös joihinkin pieniin järviin, joissa sen on havaittu menestyvän hyvin. Istutusmäärät ovat olleet 2010-luvulla suurimmillaan noin 8000 kpl / vuosi. Järvilohen istutuksia on rajoittanut viime vuosina poikasten huono saatavuus.

Harjusta on istutettu Luonteriin ja Louhiveden alueille. Istutusmäärät ovat olleet pieniä ja istutukset satunnaisia. Harjusistutukset ovat hiipuneet, koska valtion kalanviljely ei enää tuota Puruveden kantaa olevia poikasia luonnonravintolammikkokasvattajille jatkokasvatettaviksi. Muiden harjuskantojen käyttöön istutuksiin on saatu huonosti lupia Pohjois-Savon ELY-keskukselta.

Kirjolohet ovat menneet istukkaiksi koskikalastus ja onkilammikkokohteisiin. Satunnaisesti on istutettu karppeja pieniä määriä ja ankeriaita.

Muikulla on tehty yksittäisiä siirtoistutuksia muutamana vuonna.

2.3 KALASTUS JA KALANSAALIIT ALUEELLA

2.3.1 Vapaa-ajan kalastus

Vapaa-ajan kalastuksen määrää ja saaliita kalastusalueittain on arvioitu RKTL:n Suomi kalastaa tutkimuksissa. Viimeisin tutkimus on vuodelta 2009 (Seppänen, ym. 2011). Tämän jälkeen tilastot on esitetty ELY-keskuksittain ja niistä ei ole hyötyä kalatalousalueille. Yleisestikin valtakunnallisiin tutkimuksiin liittyy paljon epävarmuustekijöitä, koska otos alueittain on usein hyvin pieni.

Vuonna 2009 Mikkelin kalastusalueella harjoitettiin viehekalastusta 33 334 pyyntipäivää. Luonterilla 19 433 pyyntipäivää ja Louhivesi Yövedellä 10 235 pyyntipäivää. Viehekalastuspyyntipäiviä kertyi yhteensä 63 002 kappaletta. Mikkelin kalastusalueella viehekalastuspyyntipäiviä oli toiseksi eniten Etelä-Savossa.

Suomi kalastaa tutkimuksessa arvioitiin myös onginnan ja pilkinnän, lääniluvalla tapahtuvan viehekalastuksen, ikään perustuvan viehekalastuksen, kalaveden omistajan luvalla tapahtuvan viehekalastuksen ja muun kalastuksen määriä. Nämä luvut esitetään taulukossa 1.

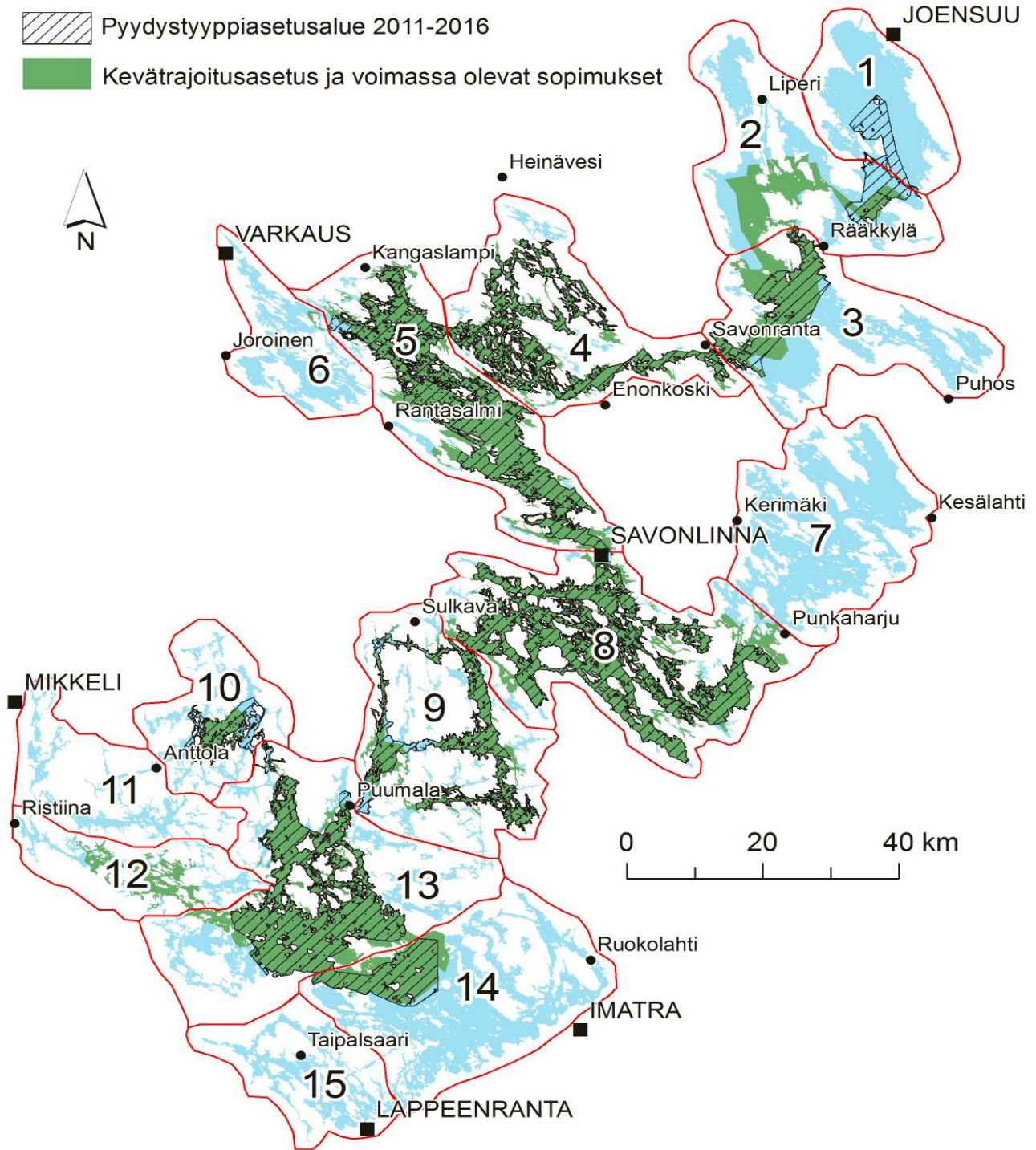
Taulukko 1. Pyyntipäivät eri kalastustavoille kalastusalueittain vuonna 2009

Kalastusalue	Onginta ja pilkintä jokamiehenoikeudella	Viehekalastus läänikortilla	Ikään perustuva viehekalastus	Viehekalastus kalaveden omistajan luvalla	Muu kalastus omistajan luvalla
Mikkeli	62721	21960	11324	16226	67197
Luonteri	19597	7851	11582	4420	29354
Louhivesi-Yövesi	38367	5180	5055	15542	96409
Yhteensä	120685	34991	27961	36188	192960

Tuloksista voi todeta, että kalatalousalueella kalastetaan runsaasti ja monipuolisesti eri pyydyksillä. Tämän selvityksen perusteella verkko- ja katiskakalastus ovat suosituimmat kalastusmuodot. Myös vapavälineillä kalastetaan runsaasti.

Yleisen suuntauksen ja mm. norpparajoitusten takia voidaan olettaa, että pyydyskalastuksen suosio on vähentynyt jonkin veran vuodesta 2009 ja viehekalastus lisääntynyt.

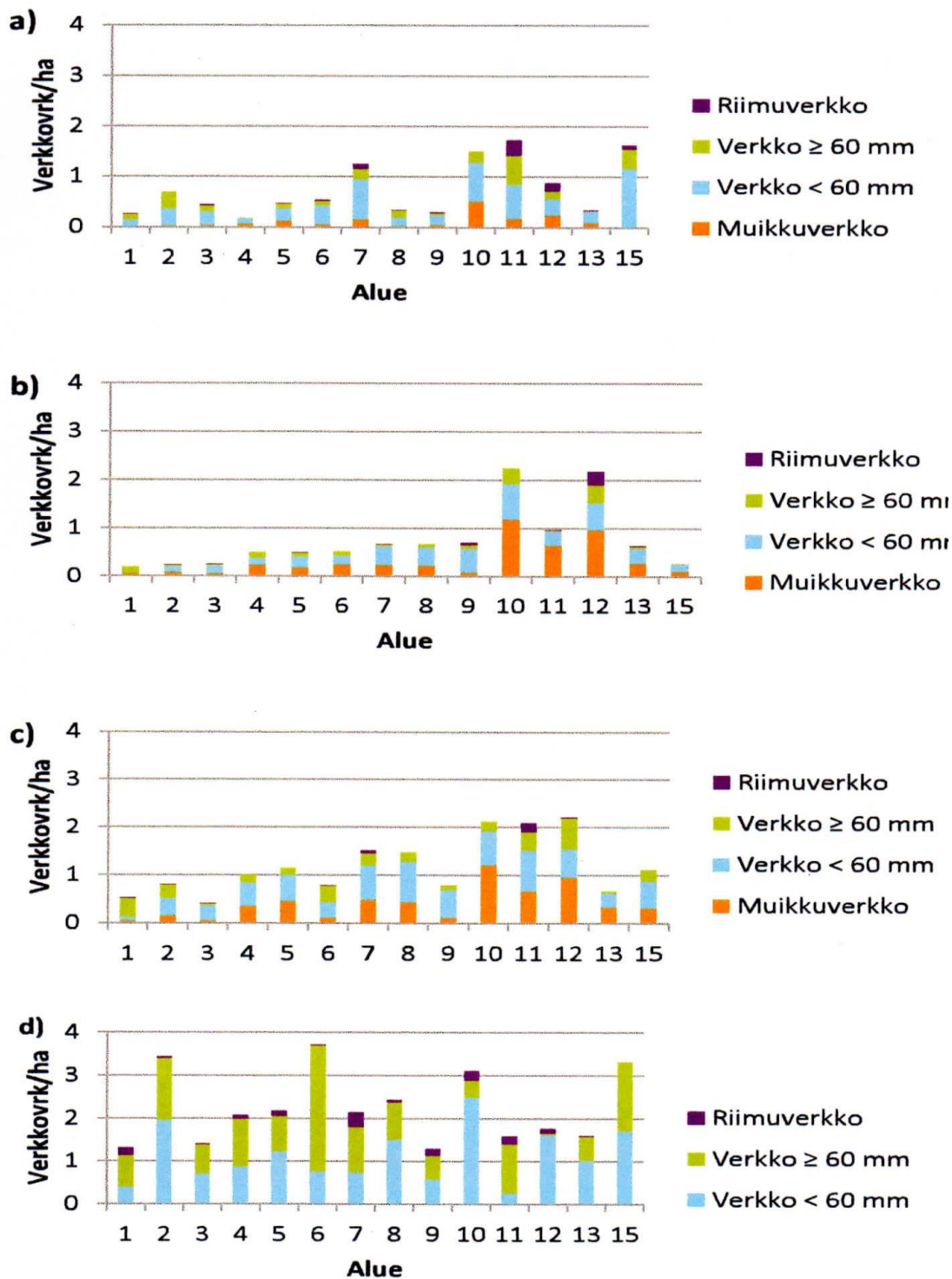
Vapaa-ajan kalastusta alueella on tutkittu myös vuosina 2014 – 2015 (Kolari ym 2018). Tässä selvityksessä tutkittiin vapaa-ajankalastusta ns. norppa-alueella. Tutkimus kattoi melko hyvin nykyisen Mikkeli-Luonteri kalatalousalueen.

Rantaviiva © MML

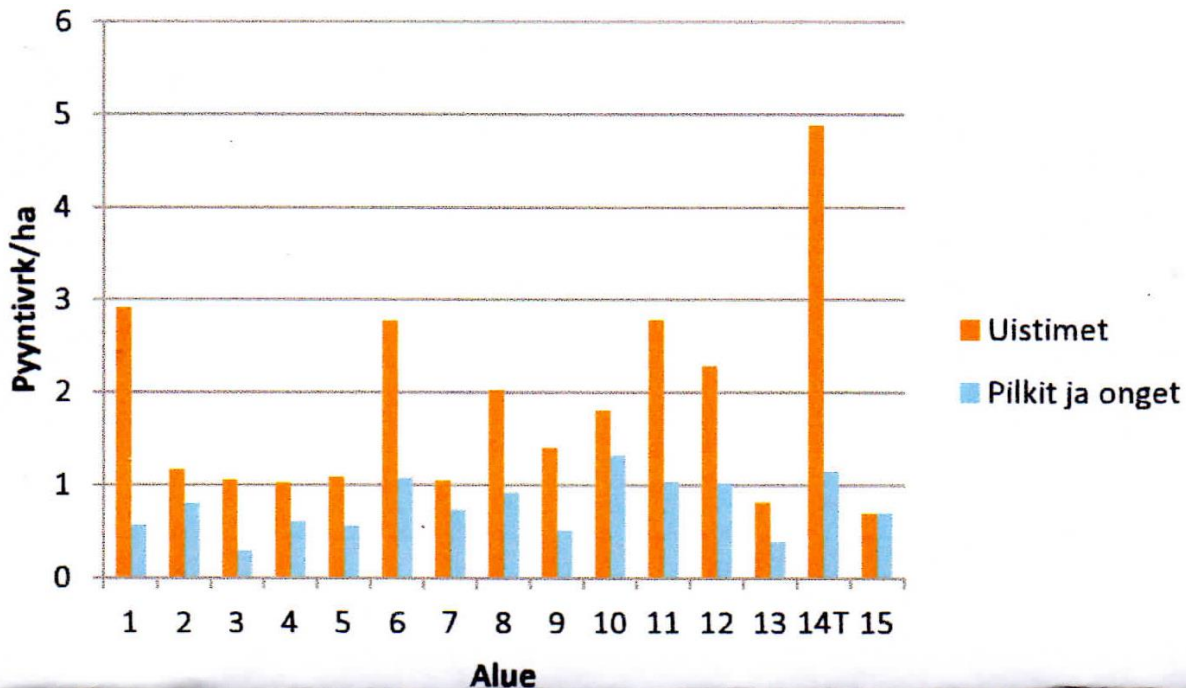
Kuva 5: Vapaa-ajankalastus selvitys Saimaalla tutkimusalue. Alue 10 Luonteri, 11 Mikkeli-Louhivesi ja 12 Yövesi

Verkkokalastus todettiin tässäkin selvityksessä suosituksi kalastustavaksi alueella, joskin se on vähenemässä. Hehtaariohittaisesti arvioituna Mikkeli-Luonteri kalatalousalue oli yksi Saimaan suosituimmista verkkokalastusalueista. Verkkokalastuksen vähenemisen syiksi arvioitiin norpan takia asetetut kalastusrajoitukset ja kalastajien ikääntyminen. Luonterilla verkkovuorokausia oli 9 kpl / ha, Mikkeli-Louhivedellä 6,5 ja Yövedellä 7.

Kuva 6: Verkkokalastusvuorokausien määrä hehtaaria kohti eri alueilla (10 Luonteri, 11 Mikkeli-Louhivesi, 12 Yövesi) a) rajoituskausi 15.4-30.6, b) heinäkuu, c) loppuvuosi ja d) talvi

Uistinkalastuksen pyyntipäiviä alueelle kertyi selvityksen mukaan noin 55 000 kpl. Pilkki- ja onkikalastusvuorokausia kertyi runsaat 30 000 kpl. Pinta-alaa kohti suhteutettuna alueet ovat aivan Saimaan kärkipäätä. Luonteri on tällä tavalla mitattuna Saimaan suosituin pilkkialue. Oletettavasti pilkkipäiviä on todellisuudessa enemmän, mutta pilkkijät eivät välttämättä osu kyselyihin, koska kyse on ”jokamiehenoiseudesta”, johon ei tarvita lupia.

Kuva 7: Vapakalastusvälineiden käyttö alueittain pinta-alayksikköä kohti laskettuna (10 Luonteri, 11 Mikkeli-Louhivesi ja 12 Yövesi)

Viehekalastusrasitusta kalatalousalueilla on selvitetty myös valtakunnallisesti vuonna 2019 (Eskelinen & Mikkola 2019). Tässä selvityksessä Mikkeli-Luonteri kalatalousalueella viehekalastuspäiviä arvioitiin kertyvän 78 760 kpl, joka oli toiseksi suurin määrä Etelä-Savossa. Vastauksia Mikkeli-Luonterilta oli 139 kpl.

2.3.2 Erityiskalastuskohteet

Kalatalousalueella on muutama erityiskalastuskohde, joissa kalastus yleiskalastusoikeudella on kielletty. Metsähallituksen ylläpitämä Mikkelin Valkea on lampikohde, johon istutetaan kirjolohta ja siikaa. Alueelle myysään vuosittain hieman yli 1000 lupaa.

Virtavesikohteista Rävynkoski on alueen ainoa ”yleinen” koskikalastuskohde. Alueella käy muutamia satoja kalastajia vuodessa.

2.3.3 Ammattikalastus alueella

Kaupallinen kalastus on vähäistä Mikkeli-Luonteri kalatalousalueella. Kaupallisten kalastajien rekisterissä on 30 kalastajaa, joiden kotipaikka on Mikkeli. Näistä vain yksi kuuluu 1. ryhmään ja muut 2. ryhmään. 2. ryhmän kaupallisista kalastajista osa on ilmeisesti ilmoittautuneet kaupalliseksi kalastajaksi, koska haluavat käyttää useampaa kuin kahdeksaa verkkoa tai myyvät kalaa satunnaisesti. Tosiasiassa he eivät olen kaupallisia kalastajia.

Luonterilla, Louhivedellä ja Yövedellä on muutama nuottakunta, jotka kalastavat satunnaisesti muikkua myyntiin. Troolikalastusta alueella ei juurikaan ole. Satunnaista troolausta on Louhi- ja Yövedellä. Luonterilla on troolattu koeluonteisesti.

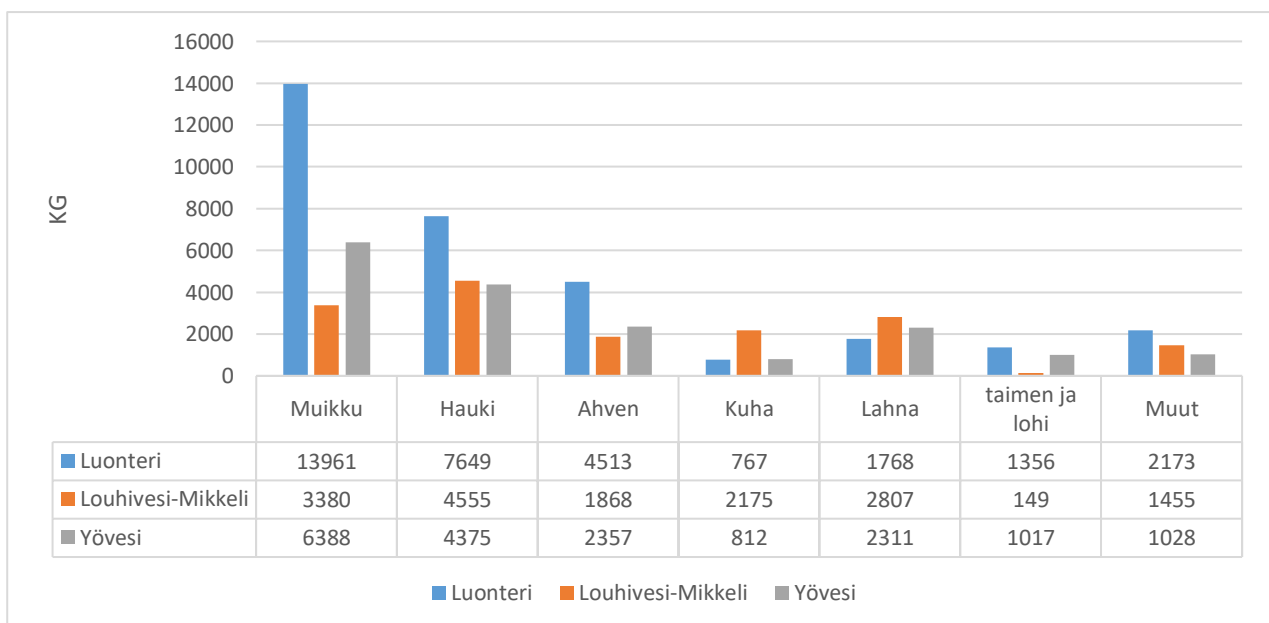
Suomukaloja eli kuhaa ja haukea kalastetaan myyntiin verkoilla satunnaisesti.

2.3.4 Kalansaaliit

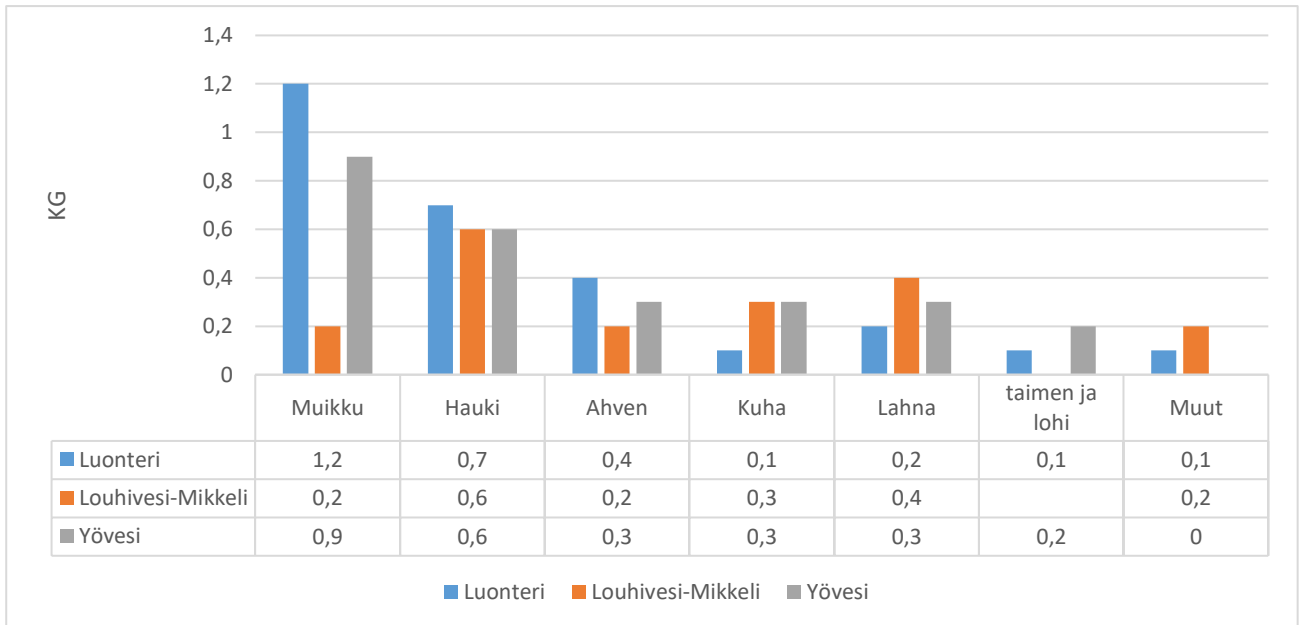
Kaupallisen kalastuksen saaliista ei ole käytettävissä tietoa, koska alueella on kaupallisia kalastajia hyvin vähän. Nuotta- ja mahdollinen troolikalastus kohdistuu muikkuun. Kalatalousalueen kaupallisten kalastajien muikkusaalis lienee korkeintaan muutamia tuhansia kiloja vuodessa.

Kaupallinen verkkokalastus kohdistuu muikkuun kutuaikana, kuhaan ja haukeen. Saaliin määrästä ei ole tietoa

Vapaa-ajankalastajien saalista selvitettiin vuosilta 2014 - 2015 (Kolari ym. 2018). Vapaa-ajankalastajien verkkosaalis alueelta oli noin 67 000 kiloa. Muikku, hauki ja kuha olivat yleisimmät saalislajit. Pinta-alaan suhteutettuna verkkosaalis oli Luonterilla 2,8 kg / ha. Tästä lähes puolet oli muikkua. Mikkeli-Louhivesi alueella verkkosaalis oli 2,1 kg / ha ja Yövedellä 2,6 kg / ha. Yövedenkin saaliista huomattava osa oli muikkua.

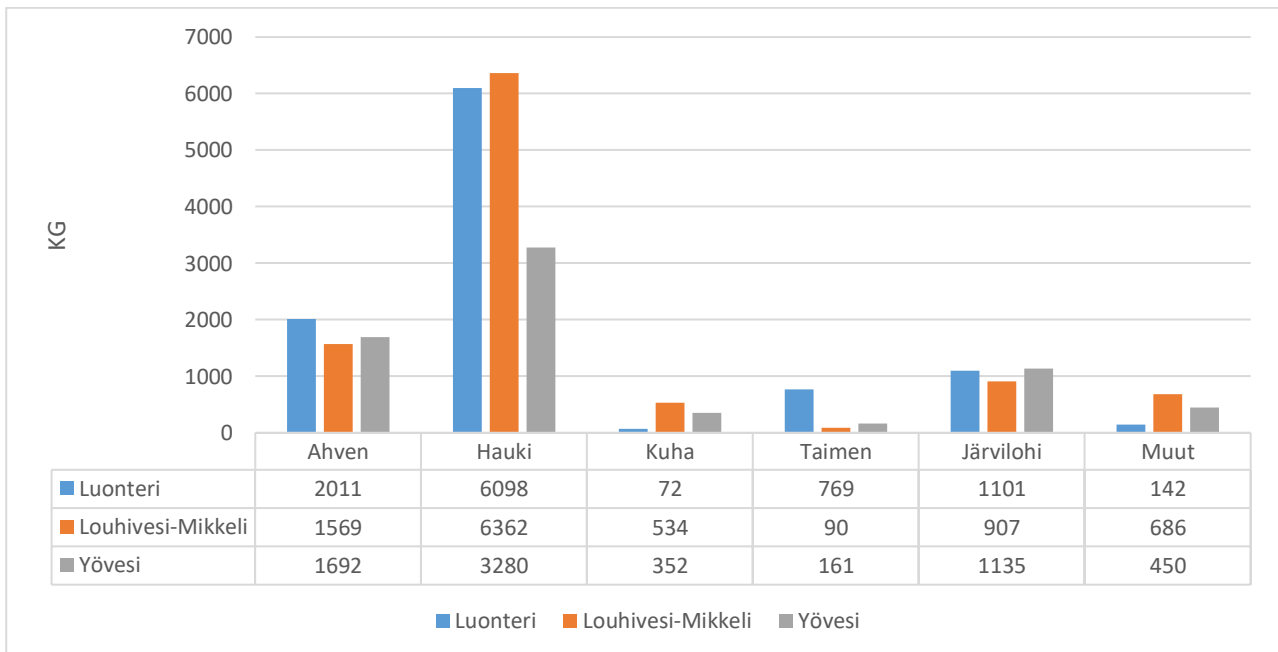

Kuva 8: Verkkosaalis (kg) lajeittain Luonterilla, Mikkeli-Louhivedellä ja Yövedellä

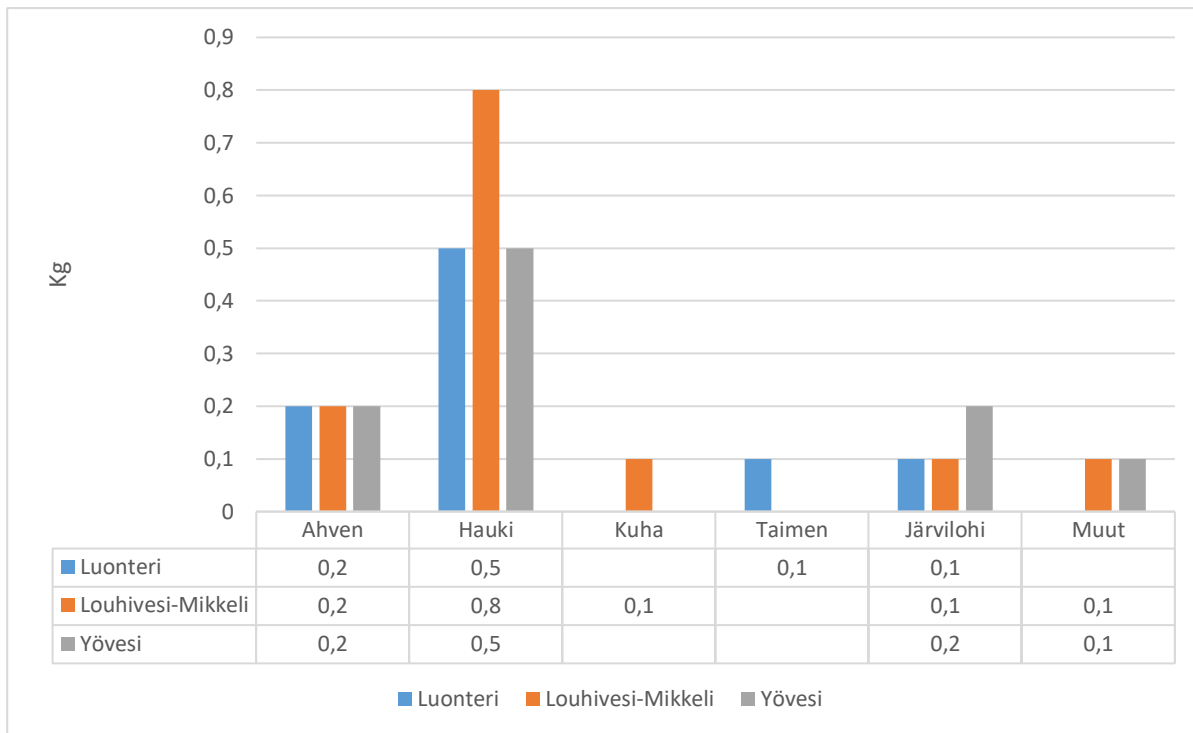

Kuva 9: Verkkosaalis kg / ha lajeittain ja alueittain

Uistinkalastajat saivat saalista Mikkeli-Luonteri kalatalousalueen alueelta yhteensä runsaat 27 000 kiloa. Uistinkalastajien selvästi yleisin saalislaji oli hauki. Toiseksi yleisin saalislajin oli ahven. Järvilohia saatiin jonkin verran koko alueelta ja taimenia erityisesti Luonterilta.

Kuva 10: Uistinkalastuksen kokonaissaalis lajeittain ja alueittain

Kuva 11: Uistinsaalis kg / ha alueittain

2.3.5 Hoitokalastus

Mikkelin alapuolisella Saimaalla on tehty hoitokalastusta vuosina 2015 – 2019. Kokonaissaalis on ollut yli 240 000 kiloa, eli lähes 50 000 kg vuodessa. Hoitokalastus on tehty rysäpyyntinä keväällä. Kalastusaika on ollut noin kuukausi vuodessa. Fosforia on poistettu hoitokalastamalla noin 2000 kiloa.

Hoitokalastuksen tulokset alkoivat näkyä vuoden 2019 kalastuksissa, jolloin rysissä oli aikaisempaa enemmän isoja ahvenia ja uutena lajina muikku.

2.3.6 Rajoitusten vaikutus kalastukseen

Mikkeli-Luonteri kalatalousalueella esiintyy Saimaan uhanlaisista lajeista saimaannorppa, järvilohi, järvitaimen ja nieriä. Näihin kaikkiin lajeihin liittyy suojelutavoitteita, joiden takia kalastusta on rajoitettu.

Saimaannorppan takia on asetettu rajoituksia sekä asetuksella että vapaaehtoisilla sopimuksilla. Norpparajoituksista keskeisimmät ovat kevätaikainen verkkokalastuskielto 15.4 – 30.6. sekä norpalle vaarallisten pyydysten kieltäminen ympärivuotisesti. Rajoitukset koskevat osaa Luonterista ja Yövedestä.

Rasvaevällinen järvilohi on rauhoitettu Vuoksen vesistöalueella ja lisäksi eväleikattu järvilohi on rauhoitettu kesä – elokuun ajan järvilohen vaellusreitillä. Järvilohen kesärauhottaminen on voimassa Yövedellä.

Nieriä on rauhoitettu Vuoksen vesistössä Puumalansalmen ja Vuoksenniskan välisellä alueella. Mikkeli-Luonteri kalatalousalueella rauhoitus on voimassa Luonterilla, Louhivedellä ja Yövedellä. Lisäksi Luonterilla on ollut erityinen vapaaehtoinen suojelualue, jossa kaikki kalastus on ollut kiellettyä.

Kuva 12: Pihlajasalon kaakkoispuolen kalastuskieltoalue

2.4 OMISTAJARAKENNE

Vesialueiden omistajuus on hyvin pirstoutunut kalatalousalueella. Omistajayksiköitä on noin 400. Yli 1000 hehtaarin osakaskuntia alueella on viisi: Pitkälahden ok 6608 ha, Himalansaaren ok 2944 ha, Paljaveden ok 2082 ha, Hauhalan ok 1720 ha ja Ristiinan ok 1434 ha.

Viime vuosina on toiminut osakaskuntien yhdistymistä edistäviä hankkeita, joilla osakaskuntia on saatu yhdistymään isommiksi kokonaisuuksiksi. Ristiinan ja Paljaveden osakaskunnat on syntyneet yhdistymisten myötä viime vuosina. Meneillään on osakaskuntien yhdistymisiä Mikkelin alapuolisella Saimaalla.

3. KALATALOUDEN KEHITTÄMIS- JA EDISTÄMISTOIMENPITEET

3.1 TAVOITETILA

Tavoitteena on, että Mikkeli-Luonteri kalatalousalue tarjoaa hyviä kalastusmahdollisuuksia kaikille kalastajaryhmille ja että alueella voidaan kalastaa nyt ja tulevaisuudessa kestäväällä tavalla. Tällöin huomioidaan erilaiset suojelutavoitteet, mutta kalastusta harjoitetaan kuitenkin paikallisten ihmisten hyväksymällä tavalla.

3.2 KALATALOUDELLISESTI MERKITTÄVÄT ALUEET

3.2.1 Vapaa-ajan kalastus

Kalastuslain 36 § mukaan KHS:n tulee sisältää kalataloudellisesti merkittävien alueiden rajaukset. Kalatalousalueen kalataloudellisesti merkittävimmät alueet ovat Luonteri, Mikkelin alapuolinen Saimaa, Louhivesi ja Yövesi. Nämä vesistöt ovat merkittäviä vesistöjä siksi, että ne sijaitsevat osin tai kokonaan taajamien läheisyydessä (suuri käyttäjämäärä), niiden kalakannat ovat hyvät ja monipuoliset ja ne ovat riittävän suuria mahdollistamaan erilaisia kalastusmuotoja. Merkittäviin vesistöihin tulee laskea mukaan vielä muut kalatalousalueen suuremmat järvet, kuten Rautjärvi, Saarijärvi, Syysjärvi, Pyhäjärvi, Kotijärvi ja Säynätjärvi. Nämä ovat paikallisesti merkittäviä kalastuskohteita. Myös muut kalatalousalueen pienemmät vedet sopivat pääsääntöisesti hyvin vapaa-ajan kalastukseen.

Virtavesiä kalatalousalueella on varsin vähän. Vapaa-ajan kalastuksen parhaiten soveltuva virtavesikohde on Rävynkoski. Alue on yksi Etelä-Savon harvoista koskikohteista, joka on tarkoitettu ns. tavallisille kalastajille. Rävynkosken kalastusmahdollisuus tulee säilyttää myös jatkossa.

Kalatalousalueelle on tällä hetkellä useita yhtenäislupa-alueita viehekalastukseen. Suurimmat viehelupa-alueet ovat Mikkelin alapuolinen Saimaa, Yövesi, Louhivesi, Luonterin kalanhoitoyhtymä ja Pitkälahden lupa-alue.

Lupa-alueita pyritään jatkossa laajentamaan edelleen ja mahdollisesti myös liittämään lupa-alueita toisiinsa ja perustamaan uusia. Pitkän ajan tavoitteena voisi olla se, että kalatalousalueen vieheluvalla saisi kalastaa kaikilla kalatalousalueen vesialueilla tai ainakin isommilla järvillä.

Seisovilla pyydyksillä tapahtuvasta vapaa-ajan kalastuksesta vastaavat osakaskunnat omien määräystensä mukaisesti. Kalastuksen vähenemisen takia jatkossa voitaisiin osin luopua periaatteesta, että vain osakkaat saavat kalastaa seisovilla pyydyksillä. Kaikille halukkaille voitaisiin tietyille alueille myydä muutamia verkko- ja katiskalupia sovittujen ehtojen mukaisesti, esimerkiksi neljä pyydysyksikköä / kalastaja.

Etelä-Savoon ollaan luomassa kalapaikkasivustoa www.kalastusetelasavo.fi . Näille sivuille lisätään myös Mikkeli-Luonteri kalatalousalueen lupa-alueiden tiedot.

3.2.2 Kaupallinen kalastus

Kaupallinen kalastus kalatalousalueella on ollut varsin vähäistä. Yövedellä ja Luonterilla on troolattu koeluonteisesti. Kaupallinen kalastus on pääosin satunnaista verkko- ja nuottapyyntiä, joka kohdistuu muikkuun, erityisesti kutuaikana ja mahdollisesti kuhaan ja haukeen talviaikana.

Troolikalastukseen soveltuvat lähinnä Luonterin selkävedet ja Yöveden alue. Näillä alueilla esiintyy uhanalainen saimaannieriä, joka käytännön kokemusten perusteella jää helposti trooliin. Tätä taustaa vasten troolaus ei ole suositeltavaa alueella, vaikka se olisikin teknisesti mahdollista. Troolilupia voidaan myöntää enintään yksi / Luonteri ja yksi / Yövesi. Trooleissa tulee olla lajittelusäleikkö.

Louhivesi, Yövesi, Luonteri soveltuvat hyvin kaupalliseen nuotta- ja rysäkalastukseen. Näille kalastusmuodoille ei tarvita erillisiä rajoituksia, koska sivusaalis voidaan vapauttaa nuotasta helposti.

Kalatalousalueen vedet soveltuvat hyvin kaupalliseen verkko- ja katiskapyyntiin. Kalastusta harjoitettaessa tulee huomioida mm. saimaannorpan takia asetetut kalastusrajoitukset ja mahdolliset osakaskuntien asettamat rajoitukset.

Luvat kaupalliseen kalastukseen myöntävät vesialueen omistajat. Kun osakaskunnille uusitaan sääntöjä, tulee kaupallinen trooli- ja nuottakalastus (pois lukien ns. rantanuotta) irrottaa pyydysyksiköinnistä ja luvat myönnetään jatkossa tapauskohtaisesti, jolloin voidaan huomioida alueen kalastus kokonaisuudessaan ja kalakantojen kestävä käyttö nykyistä paremmin. Osakaskunnat päättävät säännöistään itsenäisesti.

3.2.3 Kalastusmatkailu

Kalatalousalueen isot järvivedet soveltuvat kokonaisuudessaan hyvin kalastusmatkailuun. Kalastusmatkailua voidaan harjoittaa kestäväällä tavalla kohdistamalla kalastus pääosin luontaisesti lisääntyviin tai kalastettavaksi istutettuihin lajeihin. Näitä ovat esimerkiksi hauki, ahven, kuha ja rasvaeväleikatut lohikalat.

Kalastusmatkailuun voidaan luoda erillisiä lupajärjestelmiä, esimerkiksi mökki- / yrittäjäkohtaisia lupia. Kalastus on kestäväällä pohjalla, kun noudatetaan yleisiä ohjeita kalastuksessa ja lisäksi voidaan asettaa erilaisia saaliskiintiöitä tai suositusalamittoja, jotka ovat laissa määrättyjä ankarampia.

Järvillä tapahtuvassa kalastusmatkailussa / matkailukalastuksessa on paljon hyödyntämätöntä potentiaalia, joka toivottavasti saadaan tulevaisuudessa paremmin käyttöön.

3.3 OMISTAJARAKENTEEN KEHITTÄMINEN

Kuten aikaisemmissa kappaleissa todettiin, kalatalousalueella on noin 400 vesialueen omistajayksikköä. Osakaskuntien yhdistäminen suuremmiksi yksiköiksi helpottaa kalastuksen järjestämistä, kalavesien hoitoa, kalastuksenvalvontaa, tiedottamista lupa- ym. asioista ja keventää hallinnon kustannuksia. Samalla vesialueet saadaan järjestelmällisen ja vesialueita parhaiten palvelevan kokonaissuunnittelun piiriin.

Kalatalousalue pyrkii edistämään osakaskuntien yhdistämistä suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Päätöksen yhdistymisestä tekevät kuitenkin aina osakaskunnat itsenäisesti.

3.4 KALASTUKSENVALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Kalastuksenvalvonta on muuttunut niin, että valvojina voivat toimia vain ELY:n järjestämän kalastuksenvalvojan kokeen suorittaneet henkilöt. Lisäksi valvojat tarvitsevat valtuutuksen joko vesialueen omistajalta tai kalatalousalueelta.

Pääsääntöisesti kalastuksen valvonnasta vastaavat osakaskuntien asettamat valvojat. Valvontaa täydennetään kalatalousalueen valvojilla ja ostopalveluilla.

Valvonnan kannalta tärkeitä kohteita ovat saimaannorpan, järvilohen, järvitaimenen ja nieriän takia asetetut kalastusrajoitukset ja määräykset. Luonteeltaan valvonnan tulee olla ohjaavaa ja siinä tulee noudattaa toimeksiantajan asettamia ohjeita.

3.5 VIEHEKALASTUSKORVAUSTEN JAKAMINEN

Kalastuslain 83 §:n mukaan kalastonhoitomaksuvaroista vesialueen omistajille palautuvat varat tulee jakaa viehekalastuksesta aiheutuvat rasituksen mukaisesti. Kalatalousalue vahvistaa jakoperusteet käyttö- ja hoitosuunnitelmassa ja vastaa varojen jakamisesta.

Aikaisemmissa kappaleissa on todettu, että kalatalousalueen vedet ovat suosittuja viehekalastusalueita. Vedet ovat helposti saavutettavia ja niille on saatavissa viehekalastuslupia varsin kattavasti. Lisäksi viehekalastus kalastonhoitomaksulla on mahdollista lähes koko kalatalousalueella muutamaa pientä kieltoaluetta lukuun ottamatta. Lisäksi on huomioitava, että kalastonhoitomaksun maksavat myös ne 18 – 64 vuotiaat kalastajat, jotka kalastavat muulla kuin yleiskalastusoikeudella.

Korvaukset jaetaan rasituskertoimella, joka on 0 – 5 sen mukaan, millainen kalastuspaine alueella on. Kerroin on 0 niillä alueilla, joissa kalastus on kokonaan kielletty. Kerroin on 5 alueilla, joissa kalastus on erityisen voimakasta. Selvitysten mukaan lähtökohtaisesti rasituskerroin on 3 kaikilla kalatalousalueen vesillä kalastuskieltoalueita lukuun ottamatta.

Kalatalousalueen varsinainen kokous vahvistaa jakoperusteet, kun rasituskertoimet on saatu selvitettyä. Jakoperusteita voidaan muuttaa kalatalousalueen varsinaisen kokouksen päätöksellä kesken suunnittelukauden, mikäli ilmenee uusia seikkoja, joiden perusteella jakosuhteita tulee muuttaa.

3.6 PALVELUIDEN KEHITTÄMINEN

Kalatalousalueelle on perustettu nettisivut osoitteeseen <http://mikkelisaimaa.fi>. Nämä sivut toimivat kalatalousalueen pääasiallisena tiedotuskanavana. Sivuilla on kalatalousalueen yhteystiedot, viehelupa-alueiden tiedot, toimivien osakaskuntien yhteystiedot ja yleisten kokousten pöytäkirjat. Sivuilla tiedotetaan myös kalatalousalueen ajankohtaisista asioista, kuten esimerkiksi erilaisista kalastusmääräyksistä.

Kalatalousalue myy vain viehekalastusalueiden lupia. Tavoitteena on, että kaikki lupamyynti tapahtuisi sähköisenä ja samalla saataisiin kerättyä vähintään kalastajien yhteystiedot ja parhaimmillaan myös ajan tasalla olevaa saalistilastoa.

Kalatalousalue pyrkii siihen, että alueella olisi kattava veneenlaskuluiskaverkosto. Laskuluiskia on jo nyt melko kattavasti koko alueella, mutta niiden kunto on paikoitellen rapistunut ajan saatossa. Kalatalousalue osallistuu veneenlaskuluiskien kunnostukseen ja uusien luiskien rakentamiseen käytettävissä olevien varojen mukaan ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kalatalousalueella on laavu Luonterin Makutsaassa. Laavua pidetään kunnossa ja huolehditaan, että siellä on mm. polttopuita.

4. KALA- JA RAPUKANTOJEN HOITO JA KALASTUKSEN SÄÄTELY

4.1 KESTÄVÄN KALASTUKSEN PERIAATTEET

Kalastus tulisi järjestää niin, että se on ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä ja samalla turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen monimuotoisuus ja suojelu.

Kestävän kalastuksen yhteydessä puhutaan usein yhden kutukerran periaatteesta. Varsinkin petokalakantojen turvaamiseksi kalojen tulisi kasvaa sukukypsyyskokoon ennen kuin ne ovat merkittävän pyynnin kohteena. Tämä koko vaihtelee laji- ja vesistökohtaisesti. Siinä voi myös tapahtua vähitellen muutoksia, jotka voivat olla osin luontaisia ja osin ihmistoiminnan aiheuttamia. Ylikalastusta ehkäistään alamitoilla, solmuvälirajoituksilla sekä pyynnin määrään kohdistuvilla rajoituksilla. Vapaaehtoisesti voi myös vapauttaa osan mitallisista kaloista, jolloin niille annetaan mahdollisuus lisääntyä.

Mikkeli-Luonterin kalatalousalueen kalakantoja voidaan nykyisellään todennäköisesti pitää mieluummin ali- kuin ylikalastettuina.

4.2 ELINVOIMAISTEN KALA- JA RAPUKANTOJEN TURVAAMINEN

4.2.1 Kala- ja rapuistutukset

Kalaistutuksia tehdään kalojen luontaisen lisääntymisen vahvistamiseksi ja kalastuksen tarpeita varten.

Seuraavissa kappaleissa esitetään järvikohtaisia ohjeistuksia istutuksiin. Vesialueen omistajat päättävät kuitenkin itse omien alueidensa istutuksista.

- Mikkelin alapuolinen Saimaa.

Pääasialliset istutuslajit ovat kuha ja taimen. Kuhan osalta seurataan luontaista lisääntymistä ja istutusmäärät suhteutetaan siihen. Käytettäville kuhakannoille ei aseteta rajoituksia, koska kuhakannat on jo sekoitettu istutuksilla, eikä alueella ole omaa luontaista kantaa, jota tulisi suojella. Taimenia istutetaan järvialueelle vain kalastusta varten. Pyritään käyttämään mahdollisimman suuria istukkaita, joiden istutustulos on parempi kuin pienillä istukkailla. Taimenissa käytetään Vuoksen kantaa olevia poikasia.

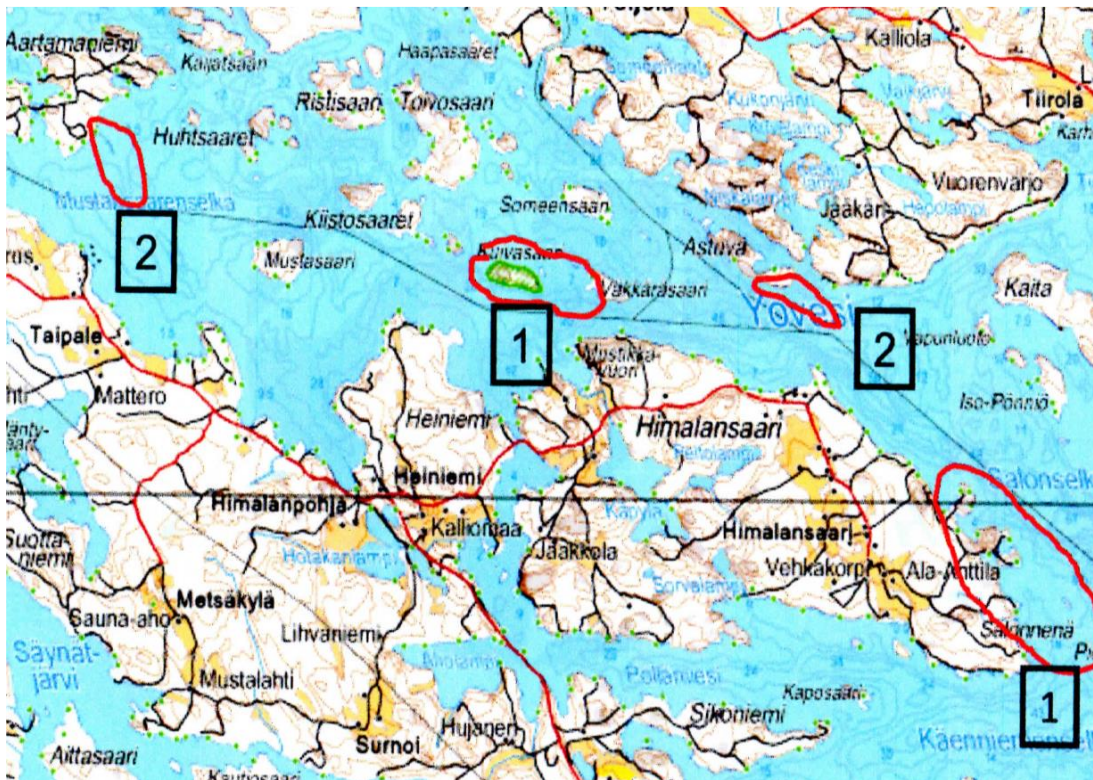
Planktonsiikaistutuksia ei suositella reittivesiin. Järvisiikaa voidaan istuttaa. Alueelle voidaan istuttaa ankeriaita.

- Louhivesi ja Yövesi

Pääasialliset istutuslajit ovat kuha ja taimen sekä Yöveden alueella järvilohi. Kuhan osalta istutuksilla tuetaan mahdollista luontaista lisääntymistä ja pyritään kotiuttamaan kuhaa uusille alueille. Istutettaville kuhakannoille ei aseteta rajoituksia.

Taimenen osalta käytetään kaksikesäisiä – kolmivuotiaita Vuoksen kantaa olevia istukkaita. Järvilohia istutetaan lähinnä Yöveden alueelle ja niitä voidaan istuttaa myös Louhivedelle.

Harjusta voidaan istuttaa sekä Louhi- että Yövedelle. Harjuksen osalta aikaisempi suositus on ollut käyttää Puruveden kantaa olevia poikasia. Näitä ei kuitenkaan ole enää valtion kalanviljelyssä, joten jatkossa voidaan käyttää myös muita kantoja olevia poikasia. Yöveden alueelta on kartoitettu 1990-luvulla harjusalueita. Näille alueille pyritään istuttamaan vain Puruveden kantaa olevia poikasia. Mikäli luonteinen kanta kuitenkin on hävinnyt tai heikentynyt merkittävästi, niin voidaan käyttää muitakin kantoja. Uusia kantoja olevia poikasia käytettäessä tulee hakea erillinen istutuslupa.

Kuva 13: Yöveden tunnetut harjusalueet

Nieriän osalta istutukset ovat luontaisen lisääntymisen vahvistamista, koska laji on rauhoitettu käytännössä koko alueella. Koska laji on rauhoitettu, niin siihen liittyvät tukitoimet on järkevintä hoitaa valtion kalanviljelyn toimesta eikä yksityisen toimijan rahoituksella.

Siikaa voidaan istuttaa niille lahtialueilla, joilla se on antanut hyviä tuloksia aikaisemmissa istutuksissa. Voidaan käyttää joko planktonsiikaa tai järvikutuista siikaa.

- Luonteri

Luonteri on karu ja kirkas vesi, joten lohikalat ovat alueen keskeisimpiä hoitolajeja. Järvitaimen ja järvilohi ovat suositut hoitolajit. Näistä järvitaimen on suositumpi ja ”luonnollisempi” istutuslaji.

Istutukset ovat kalastusta varten ja niissä käytetään kaksikesäisiä – kolmevuotiaita poikasia sekä järvitaimenella että -lohella. Taimenten tulee olla Vuoksen kantaa.

Kuhaa voidaan istuttaa Luonterin Juvan puolisiin osiin, jotka ovat hieman tummempivertisempiä. Täällä kuhaistutukset ovat antaneet hyviä tuloksia. Kuhan osalta ei määritellä kantarajoituksia.

Harjusta ja siikaa voidaan istuttaa niille alueille joilla ne ovat menestyneet tai muille samantyyppisille alueille. Harjuksessa on käytetty Puruveden kantaa olevia poikasia, mutta jatkossa voidaan käyttää muitakin kantoja, koska Puruveden harjusta ei juurikaan ole viljelyssä. Siikoja istutetaan vain niille lahtialueille, joilla se on menestynyt hyvin. Voidaan käyttää plankton- tai järvisiikaa.

Luonteriin voidaan istuttaa nieriää. Luonteri on nieriän palautusistutuskohde valtion kalanviljelyssä. Palautusistutukset tehdään vastakuoriutuneilla poikasilla.

- Pienemmät järvet

Kalatalousalue ei aseta rajoituksia pienempien vesien istutuksiin. Osakaskunnat tietävät parhaiten sen, mitkä lajit menestyvät heidän vesialueillaan. Uusien lajien osalta tulee aina hakea istutuslupa ELY-keskukselta. Kalatalousalue voi antaa puollon lupahakemukselle. Alueilla tulee seurata istutusten tuloksellisuutta, jotta niitä voidaan edelleen kehittää.

- Virtavedet

Kalatalousalueella on vähän virtavesiä. Virtavesiin istutetaan pääosin taimenia tukemaan alueen luontaista lisääntymistä. Tässä tarkoituksessa tehtävät istutukset tulee tehdä silmäpisteastemädillä - 2-vuotiailla poikasilla. Pyyntikokoisia taimenia voidaan istuttaa kalatalousalueen virtavesiin kalastuksen tarpeita varten. Kalastettavien kalojen tulee olla eväleikattuja. Jokialueille voidaan istuttaa myös harjuksia joko lisääntymisen tukemiseksi tai kalastuksen tarpeisiin. Kirjolohen istuttaminen virtavesiin voidaan myös sallia, mikäli se ei haittaa taimenten luontaista lisääntymistä tai mikäli todetaan, että alueella ei ole taimenten luontaista lisääntymistä.

- Erityiskalastuskohteet

Erityiskalastuskohteissa (virtavedet ja lampikohteet) toiminnanharjoittaja päättää toiminnasta ja istutuksista alueellaan.

- Rapuistutukset

Täplärapu on luokiteltu haitalliseksi vieraslajiksi, joten se istuttaminen on kokonaan kielletty. Jokirapua voidaan istuttaa niihin kalatalousalueen pienvesiin, joissa on ollut tai on edelleen jokirapua, mutta ei täplärapua. Ennen istutusta tulee selvittää kohteen raputilanne. Pienvesissä palautusistutukset ovat antaneet usein hyviä tuloksia. Rapuistutukseen tulee aina hakea istutuslupa ELY-keskuksesta.

Kaikista istutuksista tulee aina tehdä jonkinlainen ”istutuspöytäkirja” ja istutukset tulee kirjata SÄHI-istutusrekisteriin. Mikäli osakaskunnat eivät osaa tehdä kirjauksia SÄHI:n, niin kalatalousalue voi kirjata ne, mikäli istutustiedot on ilmoitettu kalatalousalueelle.

Taulukko 2: Suositellut istutuslajit ja kannat alueittain

<u>Vesistö</u>	<u>Kalalaji ja kanta</u>	<u>Ikä</u>	<u>Huom.</u>
Mikkelin alapuolinen Saimaa	Kuha, ei kantarajoituksia	1-kes	
	Taimen, vuoksen kantaa	2-kes - 3-v	
	Ankerias		Satunnaisesti
	Siika		Järvikutuinen
Louhivesi ja Yövesi	Kuha, ei kantarajoituksia	1-kes	
	Taimen, vuoksen kantaa	2-kes – 3-v	
	Järvilohi	2-kes – 3-v	ensisijassa Yövesi
	Harjus, Puruveden kantaa*	1-kes	Jos Puruveden kantaa ei ole, käytetään muita
	Nieriä	vk – 2-v	pääosin valtion varoin
	Siika, Koitajoki tai järvikutuinen	1-kes	lahtialueille
Luonteri	Taimen, vuoksen kantaa	2-kes – 3-v	
	Järvilohi	2-kes – 3-v	
	Kuha, ei kantarajoituksia	1-kes	Luonterin tummemmille osille
	Siika, koitajoki ja järvi-kutuinen	1-kes	Lahtialueet
	Harjus, Puruveden kantaa*	1-kes	Jos Puruveden kantaa ei ole, käytetään muita
	Nieriä	vk – 2-v	pääosin valtion varoin
Pienemmät vedet	Osakaskunnat päättävät istutuslajeista		
Virtavedet	Taimen, vuoksen kantaa	mäti – 3-v	Lisääntymistarkoitus mäti-1-v, kalastus 2 – 3-v
Erityskalastuskohteet	Toiminnanharjoittaja päättää kalalajit ja kalojen koon		

4.2.2 Kutu- ja poikasalueiden kunnostus

Etelä-Savon virtavesien kalataloudellinen kunnostusohjelma on laadittu vuonna 2008 (Hentinen & Hyytinen 2008). Tässä on määritelty alueen kunnostustarpeet. Kohteet on kuvattu seuraavasti.

Luonteriin laskevat virtavedet: Luonteriin laskee kaksi merkittävää valuma-aluetta, Huosiosjoen ja Siikakosken valuma-alueet. Huosiosjoen valuma-alueen virtavesikohteet ovat Koikkalankoski, Ohmankosket ja Huosiosjoki. Virtavesien kunnostusohjelmassa nämä kaikki on määritelty maakunnallisesti arvokkaiksi kohteiksi, jotka tulisi kunnostaa pikimmiten. Huosiosjoen reitin kunnostusten suunnittelu ja luvitus on aloitettu. Kunnostusten jälkeen taimenkantaa tulee elvyttää mäti- ja pienpoikasistutuksilla.

Siikakosken reitillä tulisi kunnostaa maakunnallisesti arvokas Inkilänkoski ja paikallisesti arvokkaat Kilpolankoski, Alajoki ja Unijoki. Siikakosken valuma-alueen ylimmät kosket on jo kunnostettu.

Ukonveteen laskevat virtavedet: Ukonveteen laskee kolmen valuma-alueen virtavedet, joista Urpolanjoen valuma-alue on 41 km², Rokkalanjoen 115 km² ja Myllyjoen 42 km². Näistä Rokkalan- ja Urpolanjoen virtavesissä on patoja, jotka estävät kalojen vaeltamisen lisääntymis- ja ruokailualueiden välillä. Myllyjoki on vapaasti virtaava. Rokkalan- ja Urpolanjoen valuma-alueen virtavedet muodostaisivat järvitaimenen lisääntymis- ja poikasalueen, mikäli kalatieratkaisuilla saataisiin vaellusmahdollisuus turvattua ja koskialueilla toteutettaisiin kalataloudellisia kunnostuksia.

Ukonveteen laskevat virtavedet ovat pääsääntöisesti pieniä ja pinta-alaltaan vähäisiä lukuun ottamatta Rokkalanjoen reittiä. Kohteet ei ole tärkeimpien kunnostuskohteiden joukossa, mutta paikallisesti arvokkaiden Emolan-Rokkalanjoen, Sirkkapuron, Hanhijoen, Myllyjoen ja Urpolanjoen kunnostamisella voidaan saavuttaa paikallista merkitystä.

Ukonveteen laskevien virtavesien osalta on käynnistymässä hanke, jossa selvitetään virtavesialueiden kunnostusmahdollisuuksia. Kalatalousalue osallistuu hankkeeseen ja mahdollisesti myös kunnostukseen.

Louhi- ja Yöveteen laskevat valuma-alueet: Louhi- ja Yöveteen laskee Parkkilankosken, Kilpijoen ja Myllyjoen valuma-alueet. Parkkilankosken valuma-alueen pinta-ala on 70 km², Kilpijoen ja Myllyjoen 60 km². Valuma-alueilla on useita vaellusesteitä ja sen lisäksi kaikki joet on perattu eikä niissä ei ole toteutettu kalataloudellista kunnostusta. Myllyjoki ja Kilpijoen valuma-alueen kohteet ovat tärkeitä niiden keskeisen sijainnin vuoksi.

Louhi- ja Yöveteen laskevista virtavesistä tärkeimmät ja kunnostusta vaativat kohteet ovat Myllyjoki ja Kaitakosken reitti. Kaitakoskessa on kalojen noususte, minkä poistaminen vaikuttaa sen yläpuolisten koskien kunnostukseen. Kaikki kunnostusta vaativat kohteet ovat paikallisesti arvokkaita

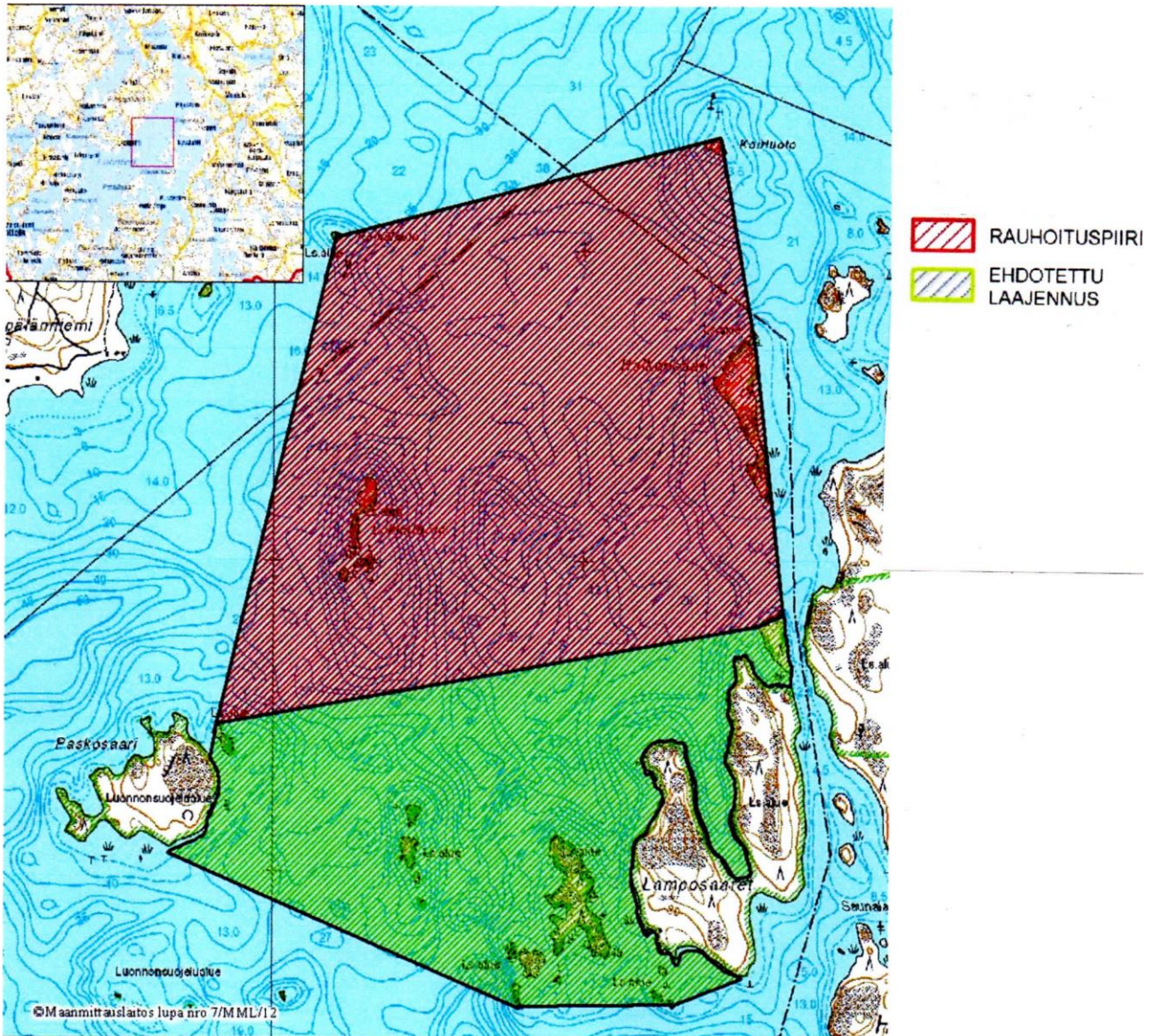
Etelä-Savossa on käynnissä kartoitus, jossa selvitetään vaelluskalojen noususteitä. Selvityksessä on mainittu 22 totaalista tai osittaista vaellusestettä kalatalousalueen virtavesissä (Muuri julkaisematon). Kalatalousalue pyrkii resurssiensa mukaan olemaan mukana virtavesien kunnostuksessa ja vaellusesteiden poistamisessa. Erityisesti taimenkantojen elvytys kunnostetuille koskialueille voi sopia kalatalousalueen toimintaan.

4.3 VAELLUS- JA UHANALAISTEN KALAKANTOKEN TURVAAMINEN

4.3.1 Nieriä

Nieriää esiintyy kalatalousalueella Luonterilla, Louhi- ja Yövedellä, Laji on kokonaan rauhoitettu kalatalousalueen reittivesissä. Tutkimusten (Kolari & Hirvonen 2018) mukaan laji lisääntyy alueella, joskaan kannan vahvuudesta ei ole varmaa tietoa, mutta todennäköisesti se ei ole kovin vahva. Eniten nieriähavaintoja on Luonterilta. Luonteri kuuluu alueisiin, joille tehdään nieriän palautusistutuksia valtion kalanviljelyn toimesta.

Nieriän suojelemiseksi Luonterilla on ollut aikaisemmin kalastuskieltoalue, jossa kaikki kalastus on ollut kielletty. Entiselle rauhoitusalueelle (punainen alue) asetetaan kalastuskielto, jossa on kielletty kaikki kalastus, yleiskalastusoikeuksia lukuun ottamatta. Mikäli tutkimuksissa ilmenee, että nieriöitä esiintyy myös kartassa esitetyllä vihreällä alueella, voidaan rauhoitusaluetta laajentaa kartan mukaisesti, mikäli vesialueen omistaja tähän suostuu.

Kuva 14: Rauhoitusalue nieriän suojelemiseksi (punainen nykyinen ja vihreä mahdollinen laajennus)

Kalatalousalueen ainoat tiedossa olevat nieriän lisääntymisaluet ovat Lehtisenselällä.

 SAIMAANNIERIÄN
LISÄÄNTYMISALUE

Kuva 15: Saimaannieriän lisääntymisalue Lehtisenselällä.

Nieriän lisääntymisalueella Lehtisenselällä kielletään verkkokalastus 1.9 – 30.11 välisenä aikana, joka on nieriän lisääntymisaikaa.

Mikäli nieriän ympärivuotinen rauhoitus poistetaan, niin nieriän alamitta nostetaan 70 cm:n Luonterilla ja Yövedellä.

4.3.2 Järvitaimen ja järvilohi

Kalatalousalueella ei nykyisellään ole merkittäviä järvitaimenen lisääntymisalueita. Alueella liikkuvat taimenet ovat pääosin kalastusta varten istutettuja. Mikäli Mikkelin alapuolisen Saimaan alueelle saadaan kunnostettua taimenten kutupuroja ja näissä ilmenee luontaista lisääntymistä, niin näiden purojen suualueille voidaan tehdä kalastusrajoitusalueita. Rajoitukset tehdään yhteistyössä vesialueiden omistajien kanssa.

Rasvaevälliset järvilohet ja taimenet on rauhoitettu kaikelta kalastukselta ympäri vuoden. Yövesi kuuluu järvilohen syönnösvaellusalueeseen, jossa kaikkien järvilohien kalastus on kielletty 1.6 – 31.8.

Saimaan uhanalaiset lohikalat hankkeessa arvioitiin, että Hampunsalmen alueella olisi tarpeen tehdä verkkokalastusrajoituksia, jotta lohikalojen liikkuminen olisi mahdollista. Alue on Puumalan ja Mikkeli-Luonteri kalatalousalueiden rajalla. Mikäli Puumalan kalatalousalue suostuu, niin yhteistyössä Puumalan kalatalousalueen kanssa kielletään pyydyskalastus 100 m matkalta syväväylän molemmin puolin Hampunsalmessa.

Kuva 16: Hampunsalmen mahdollinen kalastuskieltoalue

Alamittaisten lohikalojen suojelemiseksi asetetaan koho- ja välivesiverkkojen alimmaksi solmuväliksi 80 mm (pl. <22 mm muikkuverkot). Määräys tulee voimaan koko kalatalousalueella.

Järvilohen ja -taimenen alamitat pidetään kalastuslain mukaisina, koska luonnossa syntyneet ja lisääntymistarkoitukseen istutetut lohet ja taimenet on rauhoitettu. Kalastusta varten istutetuille taimenille 50 cm:n alamitta ja järvilohille 60 cm:n alamitta on riittävä.

Osakaskunnille suositellaan vastaavan rajoituksen tekemistä niille pienemmille järville, joissa on kalastettava kuhakanta ja selvästi rajattavia syvännealueita.

Kuhan alamitta nostetaan 45 cm:n koko kalatalousalueella. Tällöin on mahdollista toteuttaa ns. yhden kutukerran periaate niillä alueilla, joilla kuha lisääntyy. Edellisissä kappaleissa esitetyt silmäharvuusrajoitukset ovat linjassa esitetyn alamitan kanssa.

4.5 SAIMAANNORPPA

Osa kalatalousalueen vesistä on saimaannorpan keskeisiä elinalueita, joilla on voimassa ympärivuotisia kalastusrajoituksia. Kiellettyjä pyydyksiä ovat:

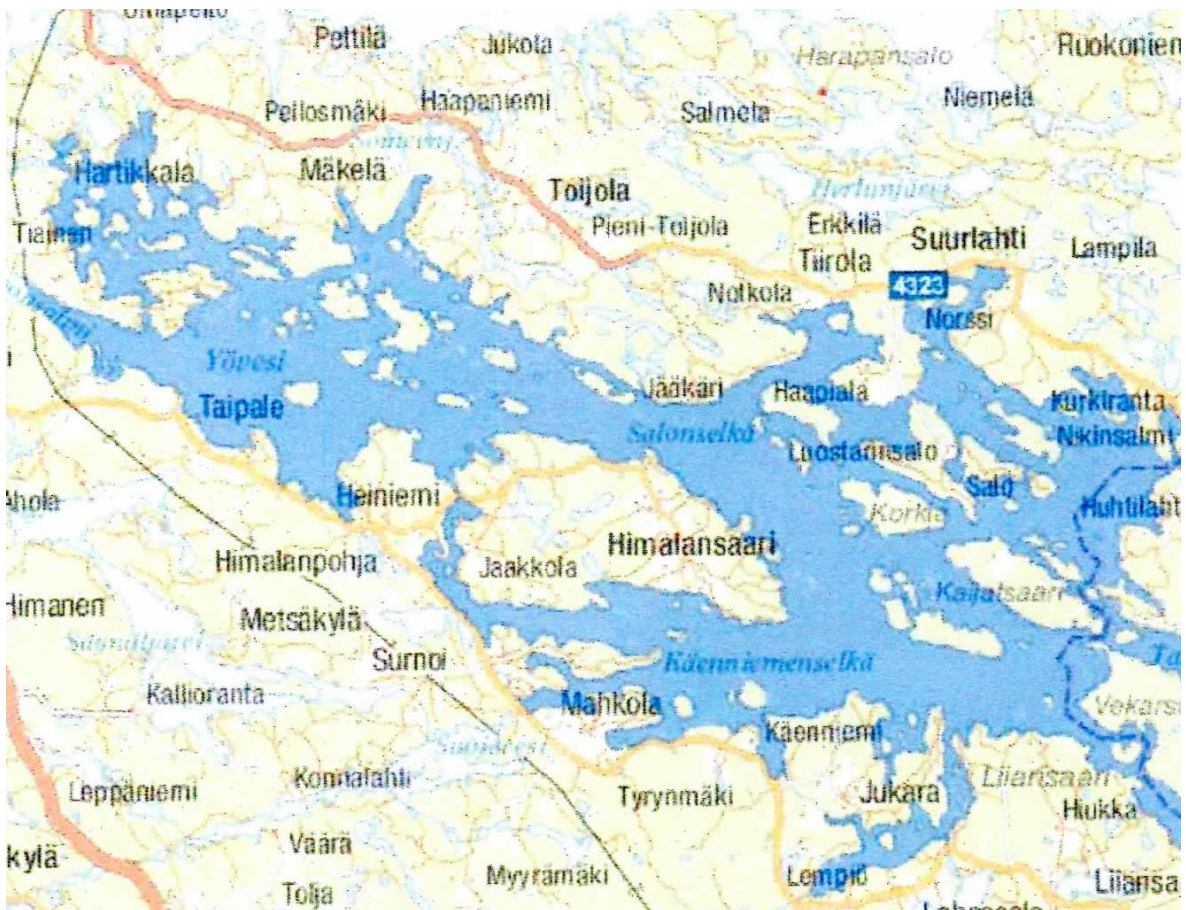
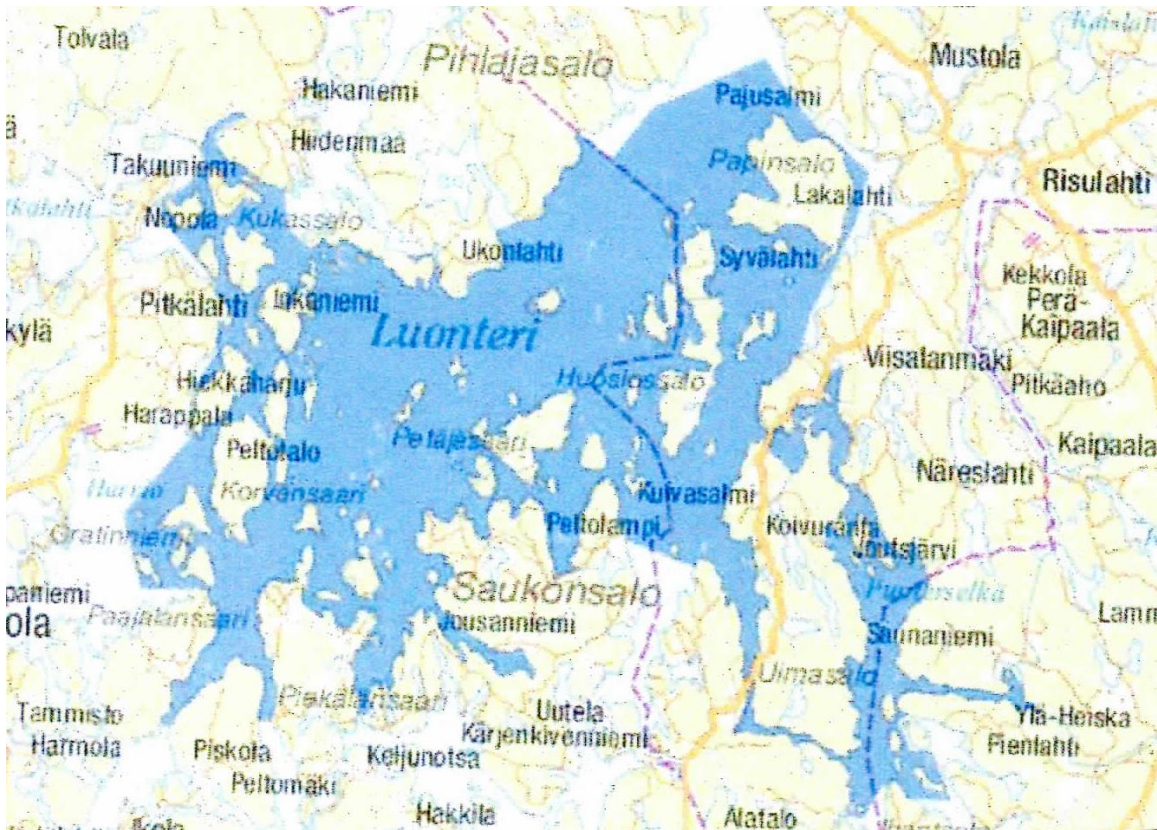
- 1) pitkäsiima ja muu koukkupydyys, jossa käytetään syöttinä kalaa tai kalanpalaa (ei kuitenkaan onginta, pilkintä tai viehekalastus) ;
- 2) riimuverkko;
- 3) verkko, jonka liina on tehty monisäikeisestä tai -kuituisesta langasta (multifiililanka);
- 4) solmuväliltään alle 60 millimetrin verkko, jonka liina on tehty 0,17 millimetriä paksummasta yksisäikeisestä langasta (monofiililanka);
- 5) solmuväliltään 60 millimetrin tai sitä suurempi verkko, jonka liina on tehty 0,20 millimetriä paksummasta yksisäikeisestä langasta;
- 6) päältä suljettu rysä (ei koske asetuksen poikkeuksissa määriteltyä rysää);
- 7) päältä avoin rysä ja muu rysää vastaava seisova pyydys, jonka solmuväli on yli 55 millimetriä;
- 8) katiska tai merta, jonka nielu on leveydeltään tai venytettynä yli 150 millimetriä.

Lisäksi saimaannorpan poikasten keskeisillä elinalueilla verkkokalastus on vuosittain 15 päivästä huhtikuuta 30 päivään kesäkuuta kiellettyä lukuun ottamatta muikkuverkkoja.

Nykyiset rajoitukset ovat voimassa 15.4.2021.

Kalatalousalue kannattaa asetuksella määrättyä ns. pyydystyyppiasetusta, jolla on kielletty edellä mainittujen pyydysten käyttö. Kevätaikaisessa verkkokalastuskiellossa tulee edetä vapaaehtoisuuden pohjalta. Tällöin osakaskunnille tulee olla todellinen mahdollisuus tehdä sopimus siitä, että keväinen verkkokalastus kielletään määritellyllä alueella ja siitä maksetaan sovittu haittakorvaus.

Nyt voimassa olevilla rajoituksilla on päästy loistaviin, kaikki odotukset ylittäviin tuloksiin norpansuojelussa, joten minkäänlaisia tosiasioihin perustuvia tarpeita määräysten tiukentamiselle ei ole olemassa.

Kuva 18: Saimaanorpan keskeiset elinalueet Luonterilla ja Yövedellä

4.6 KALAKANTOJEN JA KALASTUKSEN SEURANTASUUNNITELMA

Kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnittelun ja toiminnan tulee perustua parhaaseen käytössä olevaan tietoon. Tätä taustaa vasten ajan tasalla olevan tiedon keräämisen tulisi olla jatkuvaa ja pitkäjänteistä.

LUKE tuottaa uhanalaisiin kalalajeihin, mm nieriään liittyvää tutkimustietoa. Näitä tutkimuksia hyödynnetään kalataloudellisessa suunnittelussa. Kalatalousalue avustaa tutkimuslaitoksia ja muita toimijoita, jotka keräävät tietoa alueen kalakannoista ja kalastuksesta.

Kalatalousalue kerää tietoa alueen kalastuksesta ja kalansaalista osakaskunnilta toimintailmoituksen kautta. Ilmoitusten tekemisestä muistutetaan vuosittain. Toimintailmoitusten kerääminen on jatkuvaa.

Kalatalousalue tekee kalastustiedusteluja viehekalastusalueiden lupien ostajille noin viiden vuoden välein, kuitenkin vähintäänkin kerran suunnittelukauden (10 v.) aikana. Samoin määrävuosin voidaan tehdä esimerkiksi koekalastuksia järvissä ja kerätä tietoja jonkin tietyn lajin esiintymisestä ja kasvusta tietyillä vesialueilla. Virtavesissä voidaan tehdä sähkökalastuksia, mikäli on tarvetta selvittää esimerkiksi virtavesien kunnostuksien onnistumista ja taimenten kotiutumista kunnostetuille alueille.

Alueen kaupallisesta kalastuksesta olisi hyödyllistä saada saalistietoa, mutta tietosuojan vuoksi näitä tietoja ei saada, koska alueella on niin vähän kaupallista kalastusta.

Kalatalousalueelle olisi hyödyllistä löytää muutamia kirjanpitokalastajia / suurempi vesialue. Tällöin saataisiin tietoa esim. yksikkösaaliista ja voitaisiin kerätä esim. suomutietoja kalojen kasvun määrittämiseen.

Seurataan täpläravun leviämistä kalatalousalueen vesissä. Samoin seurataan jokiravun menestymistä alueen vesissä. Seurataan jokirapuistutusten onnistumista.

Kalatalousalueen kannalta on sitä parempi, mitä enemmän alueelta saadaan kerättyä tietoa kalastosta ja kalastuksesta. Rajoittavana tekijänä on käytettävissä olevat resurssit, jotka näyttäisivät kalatalousalueen osalta olevan niukat ja pienenevän edelleen.

5. VESIENHOITO

Etelä-Savon ELY-keskus laatii kalatalousaluekohtaisen vesienhoitosuunnitelman, jossa alueen vesienhoitotarpeet käsitellään valuma-aluekohtaisesti. Tässä suunnitelmassa määritellään koko kalatalousalueelta ne kohteet, joissa on tarvetta vesienhoitotoimille ja myös mahdolliset riskialueet. Kalatalousalueen tavoitteena on, että alueen vesien tila ei saa heikentyä tulevaisuudessa. Kohteissa, joissa veden laatu on haluttua huonompi, pyritään veden laadun parantamiseen.

Mikkeli-Luonteri kalatalousalueen vedet ovat pääosin hyvässä kunnossa, eikä niillä ole tarvetta suurille vesienhoitotoimille. Kalatalousalueen vesistä suurin tarve hoitotoimille on Mikkelin alapuolisella Saimaalla. Mikkelin kalastusalue luovutti kalatalousalueelle 70 000 € Mikkelin alapuolisen Saimaan hoitotoimiin ja osakaskuntien yhdistämisestä aiheutuviin kuluihin. Mikkelin alapuolisella Saimaalla jatketaan hoitokalastuksia ja niittoja sekä omana toimintana että tukemalla taloudellisesti muiden toimijoiden alueella toteuttamia hankkeita.

Kalatalousalue toteuttaa vuosittaisten ja pidemmän aikavälin suunnitelmien mukaisesti vesienhoitosuunnitelmassa esitettyjä hankkeita yhdessä osakaskuntien ja muiden toimijoiden kanssa. ELY-keskuksen tekemä vesienhoitosuunnitelma ei sido kalatalousaluetta minkäänlaisiin toimenpiteisiin.

6. TOIMINNAN RAHOITUS

Kalatalousalueen perusrahoitus lakisääteisten tehtävien hoitamiseen tulee kalatalousalueen toiminta-avustuksena, joka myönnetään kalatalouden edistämisvaroista. Toimintamääräraha haetaan vuosittain ja siihen ei tarvitse olla omarahoitusosuutta. Toimintamäärärahalla pystyy hoitamaan lakisääteiset tehtävät, mutta ei juuri muuta.

Kalatalouden edistämisvaroja voidaan hakea myös muihin kalataloushankkeisiin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi kalastustiedustelut, koekalastukset ja erilaisten lupa-aluekarttojen laatiminen. Myönnettävien varojen painopistealueet voivat vaihdella vuosittain eli niissä ELY-keskus määrittelee, minkä tyyppiset hankkeet ovat ensisijaisesti rahoitettavia. Hankkeisiin tulee tavallisesti olla noin 50 % omarahoitus, joskin joissakin tapauksissa tukiprosentti voi olla korkeampikin.

Hoitokalastuksiin, niittoihin, vesialueiden kunnostuksiin jne. voidaan hakea avustuksia vesien ja merenhoitoa edistäviin pintavesien kunnostushankkeisiin varatusta rahastosta. Tässä rahoitusmuodossa omarahoituksen tulee olla 50 %.

Itä-Suomen kalatalousryhmän (www.kalanvuoksi.fi) kautta on mahdollista saada hankerahoitusta erilaisiin kalataloushankkeisiin. Yleishyödyllisissä hankkeissa tukiprosentti voi olla korkeimmillaan 80 %. Hankeaihiosta tulee aina olla yhteydessä kalatalousryhmän aktivaattoriin ennen hankehakemuksen jättämistä.

Hankerahoituksesta on koottu oma sivustonsa, josta voi etsiä sopivaa hankerahoitusta erilaisiin vesistöjen kunnostus ja kalataloudellisiin hankkeisiin. Sivujen osoite on <http://rahatpintaan.fi>

Mikkelin kaupungin jätevedenpuhdistamo maksaa vuosittain kalatalousmaksua, jota on mahdollista käyttää kalataloudellisiin kunnostus- ja seurantahankkeisiin.

7. SUUNNITELMAN VAIKUTUKSET

7.1 KALASTUSLAIN TAVOITTEISIIN

Ennalta arvioiden laadittu käyttö- ja hoitosuunnitelma on uuden kalastuslain tavoitteiden mukainen ja se mahdollistaa kalastuksen järjestämisen ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla.

7.2 KALAVAROJEN HOITOSUUNNITELMIIN

Laadittu käyttö- ja hoitosuunnitelma on yhteensopiva valtakunnallisten ja alueellisten kalavarojen hoitosuunnitelmien kanssa eikä vaikeuta niiden toteuttamista.

Tässä suunnitelmassa esitetyt linjaukset edesauttavat kalatiestrategian sekä Etelä-Savon virtavesien kalataloudellisen kunnostusohjelman tavoitteiden saavuttamista.

Käyttö- ja hoitosuunnitelmalla edistetään kansallinen rapustrategian tavoitteiden saavuttamista (Erkamo ym. 2019). Esitettyihin toimenpiteisiin kuuluvat mm. rapukannan tilan ja täpläravun levittäytymisen seuraaminen nykyisissä jokirapuvesissä sekä rapukannan elvyttäminen istutuksin. Toimenpiteet voivat myös lisätä ravustuksen määrää, joka on Rapustrategian tavoitteiden mukaista.

Suunnitelmassa huomioidaan Järvilohistrategian', Vuoksen taimenkantojen suojeluohjelman ja Saimaannieriän toimenpideohjelmassa asetetut tavoitteet. Esitetyt toimenpiteet kalastuksen järjestämisessä ja kalakantojen hoidossa ovat em. strategioiden mukaisia.

Saimaannorpan suojelemiseksi asetetut määräykset huomioidaan suunnitelmassa.

8. SUUNNITELMAN SEURANTA

Kalatalousalueella vesistöjen, kalastuksen ja kalakantojen seuranta tehdään monella tasolla eri tahojen toimesta. Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa käsitellään ensisijaisesti vesialueenomistajien ja kalatalousalueen vastuulle kuuluvaa seuranta. Uudessa kalastuslaissa käyttö- ja hoitosuunnitelmilta on edellytetty esitystä kalastustietojen seuraamiseksi. Seurantatiedon keräämisen, koostamisen ja hyödyntämisen ongelmana ovat olleet ja ovat edelleen niukat resurssit.

Tulevaisuudessa kalataloudellista seuranta pitäisi eri osa-alueilla pystyä keräämään nykyistä pitkäjännitteisemmin. Tätä työtä ei voida tehdä pelkästään kalatalousalueiden tai osakaskuntien niukoilla resursseilla, vaan uusien järjestelmien käyttöönotto edellyttäisi laajempaa hanketyötä, neuvontaa ja koulutusta. Toivottavaa olisi myös se, että tutkimuslaitokset alkaisivat tuottaa enemmän sellaista tietoa, jota voitaisiin hyödyntää kalatalouden käytännön toimien suunnittelussa.

Viranomaisten ja tutkimuslaitosten keräämien tietojen saaminen kalatalousalueen käyttöön tulee olla nykyistä helpompaa ja tietojen pitäisi tulla kalatalousalueiden käyttöön ”automaattisesti”.

9. YHTEENVETO ALUEITTAIN

Kalatalousalueen vedet ovat varsin monimuotoisia ja niiden veden laatu sekä kalasto vaihtelevat suuresti. Mikkelin alapuolisen Saimaan vedet ovat reheväköjä, kun taas Luonterin vesi on hyvinkin oligotrofista. Alueella esiintyvät myös lähes kaikki Saimaan alueen uhanalaiset lajit eli nieriä, järvilohi, taimen ja saimaannorppa. Nämä kaikki otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa.

Osakaskuntien pieni koko on suunnitelmallista toimintaa rajoittava tekijä ja tätä pyritään korjaamaan osakaskuntien vapaaehtoisilla yhdistymisillä suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Tiedotusta kalatalousalueen toiminnasta tehostetaan tuottamalla enemmän ajan tasalla olevaa tietoa kalatalousalueen nettisivuille <http://mikkelisaimaa.fi>.

Alueen pienempiin vesiin ei tässä suunnitelmassa esitetä merkittäviä kalastusta rajoittavia toimenpiteitä, vaan niiden osalta paras asiantuntemus on alueiden vesialueen osakaskunnilla. Tällöin he tietävät parhaiten, mitä toimenpiteet ovat järkeviä toteuttaa alueella. Vesienhoitosuunnitelmassa esitetään yksityiskohtaisempia toimenpiteitä myös pienempiin vesiin.

Erityiskalastuskohteiden toiminnasta päättävät toiminnanharjoittajat, eikä kalatalousalue aseta niille rajoitteita.

Taulukossa 3 esitetään kootusti keskeisimmät vesialuekohtaiset toimenpiteet lähivuodeksi.

Taulukko 3: Osa-aluekohtaisia toimenpiteitä suunnittelukaudelle

Mikkeli-Luonteri kalatalousalueen toimenpiteitä

- Kalataloudellisen seurantatiedon kerääminen ja hyödyntäminen suunnittelussa
- Kalatalousalueen kotisivujen tekeminen ja ajan tasalla olevan sisällön tuottaminen
- Erilaisten hoito- ja kehittämishankkeiden koordinointi
- Kuhan alamitta 45 cm

Mikkelin alapuolinen Saimaa

- Osakaskuntien yhdistäminen
- Yhteislupa-alueiden kehittäminen
- Vesienhoitotoimien jatkaminen
- Kuhakantojen suojele - silmäharvuusrajoitukset syvänealueilla

Louhivesi-Yövesi

- Yhteislupa-alueiden kehittäminen
- Nieriän suojele – Lehtisenselän lisääntymisalueen syyskalastuskielto
- Lohikalajien kulun turvaaminen – Hampunsalmen kalastusrajoitus
- Saimaannorpan suojeleuun liittyvät asiat

Luonteri

- Yhteislupa-alueiden kehittäminen
- Osakaskuntien yhdistäminen
- Nieriän suojele – kalastusrajoitusalue Pihlajasalon alueella
- Saimaannorpan suojeleuun liittyvät asiat

Alueen pienvedet

- Vesienhoitotoimia erillisen suunnitelman mukaisesti
- Osakaskunnat vastaavat alueidensa kalastusrajoitusten toteuttamisesta
- Erityiskalastuskohteita vastaavat toiminnanharjoittajat

10. VIITTEET

Alaja H. 2009. Kuhan kasvu Rautjärvessä. Tutkimusraportti. Jyväskylän Yliopisto.

Erkamo E., Tulonen J. & Kirjavainen J. 2019. Kansallinen rapustrategia 2019 – 2022. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2019 / 4.

Eskelinen, P. & Mikkola, J. 2019. Viehekalastus kalatalousalueilla. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 75/2019. Luonnonvarakeskus.

Hyytinen L., Makkonen J., Munne P., Piironen J., Poikola K., Pursiainen M. & Turunen T. 2006. Saimaannieriän toimenpideohjelma. Kala- ja riistahallinnon julkaisuja 80 / 2006.

Jääskeläinen j. 2012. Verkkokoekalastuksen Mikkelin kalastusalueella 2003 – 2009. Mikkelin kalastusalue.

Kaijomaa V-M-, Munne P., Piironen J., Pursiainen M. & Turunen T. 2003. Järvilohistrategia. Kala- ja riistahallinnon julkaisuja 66 / 2003.

Kolari I., Eskelinen P., Auvinen H., Hirvonen E., Jounela P. & Moilanen P. Vapaa-ajan kalastus Saimaalla 2014 – 2015. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 32 / 2018.

Kolari I. & Hirvonen E. 2017. Nieriäkannan kartoitus läntisen Saimaan järvissä. Raportti 29.9.2017. Luonnonvarakeskus.

Kotanen j., Hirvonen J., Pulkkinen J. & Haapala A. 2018. Hanhijärven valuma-alueen vedenlaatu- ja kuormitusselvitys. Etelä-Savon ELY-keskus. Raportteja 21 / 2018

Palomäki A. & Kuhmonen I. 2013. Mikkelin alapuolisen Saimaan kuormitusselvitys. Jyväskylän yliopisto Ympäristöntutkimuskeskus. Tutkimusraportti 99 / 2013.

Rajala J. 2015. Rapuja Etelä-Savoon – hallittu istuttaminen. Etelä-Savon ELY-keskus. Raportteja 95 / 2015.

Seppänen E., Toivonen A-L., Kurkilahti M. & Moilanen P. 2011. Suomi kalastaa 2009. Riista- ja Kalatalous. Tutkimuksia ja selvityksiä 1 / 2011.

Takkunen T., Piironen J., Kaijomaa V-M., Hyytinen L., Makkonen J., Vanninen V., Malin M., Hentinen T., Jaatinen R., Kiiskinen P., Tarkiainen J. & Rajala J. (toim): 2018. Vuoksen vesistöalueen järvitaimenkantojen toimenpideohjelma. Pohjois-Savon ELY-keskus. Raportteja 60 / 2018.

Tuomainen M. & Mölsä H. 2011. Ammattikalastuksen vesienkäyttösuunnitelma Itä-Suomessa. Fish innovation centre.